

Збірка оповідань Війна на сході

Сережа хороший.

На запитання початкуючого сценариста:

Які жанри та герої цікавлять вашу кіностудію...

Керівництво кінокомпанії зазвичай відповідає наступним чином:

Нас насправді цікавлять мелодраматичні детективи (з коханням у сюжеті) з цікавими героями, які не старше середнього віку.

Герої даної оповіді - Петро та Надія Острозорови - саме відповідають вимогам кінопродюсерів. По-перше, вони люди середнього віку. По-друге, дуже цікаві персонажі.

А як їм не бути цікавими з їхнім соціальним статусом та зарплатами у тисячах. З трьома поверхами у квартирі. Віллою - однією на французькій Рів'єрі, а іншою в місті зі снів та фантазій Пальма-де-Майорка...

Петро та Надія працюють ведучими громадсько-політичної програми "Сила в правді" на головному телеканалі країни. Те, що їх держава сьогодні єдина, злагоджена і монолітна, як ніколи - є безсумнівною заслугою Острозорових. Тому владні чоловіки не оминають їх своєю увагою та батьківською турботою. Кожен рік їх відзначають пам'ятним знаком, медаллю або навіть орденом.

У своїх передачах ведучі програми "Сила в правді" з вогнем, палкістю та непереборною, навіть маніакальною пристрасстю захищають і виправдовують усі змагання лідера їхньої держави, і роблять вони це, як здається багатьом, не з бажанням хайпувати, а з чистого серця. Чому не серця? Тому що за 25 років спільного життя їхні серця стали одним загальним, б'ються в ритмі правди та благородства!

Коли їх запитують в онлайн-чатах:

Яке ваше політичне кредо?

Петро відповідає:

Завжди з лідером.

А Надія доповнює:

Немає лідера - немає країни.

Острозорови впевнені, що їхній державі дуже пощастило з вождем, лідером, головою, королем, президентом. Вони вважають, що розпочата главою їхньої держави (і за сумісництвом головнокомандуючим) спецоперація, а точніше, повномасштабна війна, є правильною та необхідною акцією.

У своїй авторській програмі "Сила в правді" Петро і Надія жваво, яскраво і водночас трогательно описують злочини нацистського (як називається в вищих ешелонах влади) режиму Недостраної країни, на території якої проходить спецоперація. Зовсім природньо вони кленуть і обзивають на всі лади фюрера Недостраної - кінцевого алкоголіка та втратившихся наркоманів - членів його уряду: в масовому знищенні власного народу...

Що у нас сьогодні? - запиталася у репортера каналу Надія. - Є щось цікавеньке?

Подивіться сюди.

Репортер увімкнув запис відзнятого ним напередодні матеріалу...

Того ж вечора Надія показала матеріал Петру, якому нездоровилося у його шикарній трьохрівневій квартирі.

Який патріотичний порив! - фанфаронно вигукнув (після перегляду матеріалу) Петро. - Скільки благородного гніву! Браво! Браво! Показуємо цей сюжет у нашому наступному "Силі".

"Сила", так, між нами, називають Острозорови свою програму.

А чи не жорстко це? - Подертя нігтьовою пилочкою намальовані високі пучки волосся, запиталася Надія. - Все-таки побита молода дівчина, юне створіння... І все це через пустощі. Манікюр кольору Недостраної! Можливо, вона навіть не знала, що фарбує нігті у її кольори.

Це що за пустощі, - обурився Петро, - що ти таке кажеш, Наді. Як це не знала, коли ми з тобою день і ніч говоримо і показуємо символи режиму алкашів і наркоманів. Так що все в рамках. Треба ще й манікюрницю притягнути до відповідальності. Може, у них там у салоні терористична група заповзялася.

Але ж...

Вибач, - перебив її чоловік, - мені потрібно прийняти ліки.

Петр пішов до свого кабінету. Надія ще раз увімкнула сюжет.

Надя! Надя! З кабінету долинув тривожний голос Петра.

Що?

Піди сюди.

...без мене навіть таблетку випити не можеш!?

Тут справа не в таблетці. Тут все серйозніше.

Надія увійшла в кабінет:

Ну, що сталося?

Подивись на Сережу.

Петро і Надія позбавлені можливості мати дітей, і всю свою любов і піклування вони віддають своєму улюбленцю Сережі - чарівному папушці з Південної Америки, який вже давно потрапив у червону книгу зникаючих видів. Сережа живе як у Бога за пазухою. Немає кращого. Він живе, як депутат держдуми: літає по всій трьохрівневій квартирі, їсть відбірне зерно, найсвіжіші фрукти і поганяє де попало...

Він - говорун, знає деяку кількість слів і одне висловлювання.

Смерть жидобендерівцям!

Котре Сережа вимовляє своїм папужиным тоном "Смерть жидобендер овцям".

Ну, подивилася і що?

Що? Що? Подивися на його оперення.

А що з ними не так?

І вона ще запитує, - здивувався Петр, - а то, що вони жовто-голубі. В точності кольори прапора Недостраної! І ще на голові в нього зображення, схоже на їх ТРИЗУБЦЯ... Як це я не помітив зразу. Зробив би, якби не купив!

Коли ти його купував, - зауважила Надія, - це були символи нашої братньої країни.

Ну, так. Ну, так, - промовив Петр, - що ж тепер робити?

Нічого.

Ти жартуєш!?

Чому ти таким тоном розмовляєш зі мною?

Вибач, Надія, вибач. Занадто розізлився. Ти сама бачиш, яка обстановка. Вибач... Але й ти теж гарна. Нічого! Якщо за манікюр побили, то уявляєш, що зроблять з нами, як дізнаються, якого кольору у нас

птах. Ми ж не прості люди. Ми ведучі "Сили"! Ні, тут треба діяти швидко й рішуче.

Що ти пропонуєш? Позбавитися його?

Так, ти що, - заперечив Петр, - я краще від себе позбудуся, ніж від Сережі. Адже ми з ним, як кажуть, стільки каші й солі з'їли!

Ну, а що тоді робити?

По-перше, треба негайно видалити всі фото Сережі з наших соцмереж. По-друге... По-друге? Не знаю, можна спробувати його перебарвити.

Ти що! Фарба - це ж хімія. Хто знає, що станеться з його оперенням після такої процедури.

Ти права, - згодився Петр, - це вірно! Що ж робити? Маєш конструктивні ідеї?

Надія зморщила лобик, що означало процес обдумування. Зморшки згладилися, і вона сказала:

Зшматкувати. А поки в нього виростуть нові пір'я... може, ми знову станемо братніми народами?

А він не простудиться?

Не хвилюйся! Я йому св'яжу светр!

А все-таки треба звернутися до фахівця, - запропонував Петр, - до цього жирного борова.

Він нас не зрадить?

А ми акуратно... так натяками...

На наступний день Петр і Надія прийшли до кабінету ветеринара, якого ніхто з його клієнтів не називав інакше, як "жирний боров". Прослухавши Островзорових, "боров" дав свою позитивну відповідь:

Ні! Ні і ні... робити цього не можна, і те, і це може вбити птаха...

Оголосив ветеринар.

І південноамериканський катакаду був тісно закритий у кабінеті Петра.

На запитання знайомих:

Як ваш Сережа?

Звичайно, балакучі Островзорові викручувалися:

Нормально.

Дні летіли. Програма "Сила в правді" здобувала високі рейтинги. Сережа все ще (але вже в тиші кабінета Петра) виголошував "Смерть жидобендер овцям".

Якось ведучих "Сили" запросив до себе керівник каналу (впливовий представник номенклатури) Ернест Гаврилович Солодкий. Островзорові увійшли до кабінету і ввічливо привіталися. Керівник (не відволікаючись від паперів) покивав своєю великою лисою головою. Ведучі "Сили" знали про звичку начальника викликати до себе і

тримати провинившогося підлеглого стоячи, не піднімаючи очей і не говорячи жодного слова протягом п'ятнадцяти хвилин. Петр і Надія не могли зрозуміти, в чому вони провинилися. Рейтинг підвищується, в коментарях самі лайки, недавно нагородили почесним орденом. Ернест Гаврилович відсунув папери, підняв голову:

Я викликав вас ось з якої справи, - замогильним (передвіщаючим великі неприємності) голосом почав Е.Г. Солодкий, - на моє ім'я надійшло лист від прихильника, в якому він повідомляє про те, що ви, тобто Островзорови, тримаєте "на квартирі" птаха ворожого забарвлення, що дає прихильнику підстави вважати Островзорових... то є вас... латентними прихильниками режиму морфіністів і алкоголіків. Додається фото птаха. Ернест Гаврилович кинув на стіл фотографію Сережи: В даній... конкретній ситуації... від птаха краще позбутися.

Ні. Заявила Надія.

Ні в якому разі. Підтримав її Петр.

Це звичайно ваше право, - крутя зображення нещасної пташки в своїх жирних пальцях, сказав начальник, - але в такому разі я змушений буду закрити вашу "Силу" і передати справу в органи

національної безпеки. Хай вони розбираються з цим питанням. І потім, що це за натяки в його імені Сергій.

Вибачте... які натяки?

Сергій. Гей, - пояснили Ернест Гавриловичі, - це слово заборонено госкомнадзором.

По-перше, - сказала на це Надія, - ми називаємо його Сережою, а не Сергієм. По-друге, він традиційної орієнтації. У нього є наречена Глаша і багато дітей. По-третє, це ж просто смішно.

Я вам тут не анекдоти розповідаю! Ой, розпуститись ви всі! Ідіть, ви вільні.

Ведучі вийшли з кабінету. На підвір'ї телеканалу їх зустрів "качок" з бандитським виглядом:

Ви Островзорові?

Ми, а що сталося?

Прошу вас пройти зі мною до автомобіля. Ось документ про ваше затримання.

За яким підставою...

Все вам пояснять.

Ми нікуди не поїдемо, - заявив найрішучішим чином Петр, - Ми...

Не встиг він закінчити репліку, як неочікувано з'явилися сильні хлопці (зламавши руки

Островзоровим) і затолкали їх в салон автомобіля. Островзори не мали найменшого уявлення, куди їх везуть. Їх обличчя були приховані під чорними капюшонами...

Машина зупинилась. Ведучих "Сили" витягнули з салону. З гудіння почулося, що вони знаходяться в ліфті, але чи піднімається він чи опускається, було неможливо зрозуміти. Ліфт зупинився. Капюшони було знято. Островзори опинилися в кімнаті без вікон, освітлювалося тісне, темне приміщення мутним лампочкою Ілліча, про яку у стародавні часи говорили: "Висить груша неможна з'їсти".

До кабінету увійшов молодий чоловік приємної зовнішності.

Прошу сідати.

Але тут один стілець!

Ой, вибачте.

Молодий чоловік вийшов з кімнати:

Прошу...

Молодий чоловік посміхнувся:

Ну, чому ми будемо битися над дрібницями, коли ми можемо відразу взяти їх за роги. Сподіваюсь, вам зрозуміло сутність і принцип... чому ви тут?

Не зовсім, - відповів Петро.

Навпаки, - перебила його Надія, - зовсім не зрозуміло: ні суттю, ні принципом.

Треба позбавитися цієї пташки.

На якому підставі?

На підставі того, - молодий чоловік наставив серйозне обличчя, - що вона має забарвлення ворожньої нам країни. Вам ще, між іншим, пощастило, що ви живете у наше часи. Уявіть, що сталося б з вами, якби ви мали великої Вітчизняної пташку зі свастикою на крилі!

Добре, - сказала на це Надія, - але коли ми її купували... пташка мала оперіння братньої нам країни.

Але сьогодні все змінилося: або міняйте оперіння, або віддайте пташку нам.

Кому вам?

Органам національної безпеки. Повірте, це в ваших же інтересах. Уявіть наслідки, які чекають вас і пташку, якщо патріотично настроєні громадяни дізнаються про цей факт.

Ми покинемо цей світ, але пташку не віддамо! - виголосила Надія з пафосом.

Представник національної безпеки дав їм два дні на прийняття остаточного рішення.

Петру і Надії знову насунули на голову капюшони. Автомобіль знову довго мандрував вулицями міста, нарешті вони опинилися біля дверей своєї трирівневої квартири.

Петр і Надія не чекали на закінчення ультиматуму органів державної безпеки. Наступного дня вони вирушили на центральний майдан, витягли фотографію Сережи і почали скандувати:

Свободу пташці!

Побачивши, кого захищають протестувальники, їх негайно почали бити усвідомлені, патріотично настроєні громадяни, які допомогли поліції затримати прихильників ворожих птахів і загнати їх до автозаку.

Покинувши всі свої майно, разом з папугою Островзорови таємно залишили улюблену, ситу Рідну землю і знайшли пристань в невідомій країні, яку керувала кліка алкоголіків і наркоманів.

Тепер перед ними стоїть нелегка задача відучити багато переслідуваного Сережу від вислову "Смерть жидобендоровцям", який він вимовляє на свій папужин манер "Смерть жидобендеровцям".

Мрія

Весняний теплий день у провінційному місті Ставропольське хилився до заходу сонця. З відеритого вікна панельної п'ятиповерхівки доносили звуки пісні.

«Які чарівні в Росії вечори»

На центральній вулиці (як у оповіданні А П Чехова. На вокзалі Миколаївської залізниці) зустрілися двоє приятелів.

- Іване, - здивувався, схожий на бійцівського собаку, молодик, - Зорькін? Здорово бродяга!

-Даня. Тиркін , невже ти ?

Вигукнув Іван, який нагадував циркового пуделя.

- Я. Тільки не Тиркін, а Диркін.

- Точно! Точно. Диркін. Даня Диркін. Ну, як живеш, братику?

- Постав пляшку 0,7 – розповім.

- Не питання! Де у вас тут є щось пристойне?

- Пілі Єлі.

- Це що?

- Назва така. Тип кафе.

Приятелі вирушили до закусочної «Пілі - Єлі» Те, що там пили та їли було помітно, а ось що хоч колись прибирали не дуже. Замовили горілки, біляшів.

Випили, закусили і повели бесіду за ё-маё за життя!

-А ти де зараз? Поцікавився Диркін у Зорькіна.

- У столиці, братику, у столиці.

- А що там робиш?

- Ну, так різне, - ухильно відповів Іван, - ти як. Чим живеш?

Даня похмурим голосом промовив:

- Мрією.

Не позбавлений освіти Зорькін сказав:

- I have a dream.

- Що за херня?

Поцікавився закінчивший з поганими оцінками школу Диркін.

- Був такий у піндостані чол. Він за чорних впрягався.

- А че за них впрягатися, - здивувався Даня, - чорні в цій піндосії, як хер від віagri стоять. Не те що ми!

- Це вони зараз стоять, - жуючи біляш зауважив Зорькин, - а раніше вони типу ображених на зоні ходили. Це не чіпай, це обходь, бо білий мен міг зафаршмачитця, зашкваритися. Так от цього чола була мрія зробити чорних рівними з білами. І білі його за це замочили.

- Ну, че... правильно зробили, - погодився з білими американцями Диркін, - зафаршмаченим ходити не в масть.

Приятелі вгризлися зубами в біляші.

-Ну, - продовжив розмову Іван, - а в тебе що за мрія. Типу зловити сома на два пуди у вашій Сучовці.

- А че одразу сома. Сома. На хер його ловити. Динаміт кинув ... У нас тут завод динамітний недалеко, - Даня кивнув головою у бік міського мосту, - Так не тільки соми, а щуки, і лящі, і окуня вгору пузом спливуть ...

Диркін икнув і поцікавився:

- Ти вже одружений?

- Так. Відповів Зорькін

- Я теж тут із однією. Нічого така. Руда. Грудь во! Задниця теж ніщо. Готує, стирає, дає (Даня хитро підморгнув) як треба. Але ти розумієш машину вона хоче. Танюха моя. Звати її так. Розбийся, а машину дістань. А навіщо вона їй ця машина? Не знаєш. Так я скажу. Мрія у неї така. Хоче вона на задньому сидінні у ній смажиться.

— Що?

-Ну, Трахатись. Кохатися якщо тобі так більше зрозуміло. Ти ж у нас інтелегент.

- А...

- У дитинстві в кіно таке бачила, - пояснив Даня, - запала вона на це саме... сидіння. Купи та купи їй млинець машину, а де бабло взяти. А в нас у Ставропольську, сам знаєш, заробити ніде і пограбувати нема кого. Я говорю давай одне сидіння купимо, а вона ні. Сидіння їй мало. От і думай.

- Знайшов мені теж думання, - усміхнувся Іван, - коли сьогодні гроші прямо на дорозі лежать!

- І де ті дороги?

- А то ти не знаєш.

— Це типу бендерівців їхати мочити?

- Ага. За це добрі бабки платять. І машину купиш ще й залишиться Танюші на сексуальні труси.

Іван сально посміхнувся

- Ти за базаром стеж.

— А що я такого сказав. Труси вони і є труси. Предмет гігієни. У мене кілька знайомих звідти повернулися при холодильниках, айфонах. І все безкоштовно.

— Як безкоштовно?

- А ось так. Бойові трофеї. Знаєш про такі. Книжки про війну читав, кіно дивився.

- Трофеї. А якщо там мене швидше за трофеїв завалять?

- А ти, - відповів на це Іван, - зроби так, щоб не завалили.

Задзвонив айфон.

- Зорькін слухає.... Зрозумів Іван Іванович зараз буду. Ну, брате, мені час. На мене в одному місці чекають.

Друзі потиснули один одному руки. Іван вийшов із кафе, обернувся і сказав:

- Якщо надумаєш, скажеш у військкоматі, що то я тебе прислав. Тобі добре місце знайдуть.

Вечір уже переходив у ніч, коли Данило Діркін з'явився додому. Танюха суворо глянула на свого чоловіка:

- Знову нажерся.

- А че одразу нажерся, - обурився Даня, - ну, випив. Зустрів однокласника Івана Зорькіна. Пригадуєш такого ?

- Звідки мені знати всіх твоїх алкашів?

— Він не алкаш. Він у столиці живе. У Москві!

Привів залізний аргумент Даня.

- Начебто у столиці алкашів немає.

- Та, не алкаш він. Я тобі кажу. Нормальний пацан. Він мені справу запропонував.

– Кредит йому на твоє ім'я взяти.

- Заробити де можна сказав.

- І де?

- В Караганді.

- Це де ?

- Що ти мені тут телешоу що, де, коли влаштовуєш! На війні. Солдатом записатися!

- Він і справді не алкаш твій друг Зорькін

Вигукнула Танюха.

- А ти чого так швидко свою думку змінила?

Поцікавився Даня

- Тому що на п'яну голову таку правильну пораду не даси. Ось це правильно.

- Правильну! Правильну - хуябільну, а якщо вб'ють мене там.

Висунув припущення Даня.

- А ти зроби так, щоби не вбили. При кухні там, або при штабі якомусь.

- Так, за якого бля штабу, коли я в одному слові три помилки роблю.

- Підлоги мити граматику знати не треба.

- Підлоги. Я що тобі опущений підор якийсь!?

- А то ти тут піднятий! Їдь. Я тобі кажу. Грошей привезеш. Машину купимо.

- І на задньому сидінні смажиться будемо.

Усміхнувся Іван.

— Будемо. Будемо, - заявила Танюха, - не, ну, правда, Дане. І холодильник привезеш, і стиралку, і крутий останній айфон. Піднімемося!

Цієї ночі Даня практично не спав. Смажив свою Танюшку, як ніколи раніше. Ой, і гарна вона була. Реальна Римська ніч середньої смуги Росії. І так

Танюха поверталася, і так вона вставала, і так брала і куди хочеш давала. Одним словом, не кохання, а жорстка порнуха! Але як після такого кохання не піти на подвиг!

Червоне сонце повільно, як оксамитова завіса у провінційному театрі, опускалося за край темного лісу. Незабаром велику квіткову галявину вже освітлював блакитним світлом повний місяць. Біля краю лісу, до якого примикала галявина, зупинилася машина. За певних обставин її можна було прийняти за НЛО.

Мотор затих і з машини вийшли: фарбована блондинка середнього зросту з пухкими, як у коропа губами і пекучий шатен з довгою, як у щуки щелепою.

Шатен зробив кілька присідань упорядковуючи набряклі члени. Блондинка відчинила задні двері і вмостилася на заднє сидіння.

- Іди сюди, Андрюха.

- Ти що, Танюха. На сидінні зібралася коханням займатися. Ходімо краще на галявину. Будемо серед квітів та трав любитись! Це ж так романтично!

- Ні, я хочу тут.

- Так тут же тісно.

- Це ж добре. Краще відчуватимемо один одного.

Шатен Андрій заліз у салон. Незабаром звідти долинули хтиві крики білявки Танюхи:

- Ще ще. Ще ще. Глибше. Глибше. О.О.О.

- Тихо ти, - прикрикнув на неї Андрій, смикаючи оголеними сідницями, - почують же.

— Хто вовки. Ах, ах. Ще ще, любий. Давай по собачі.

- Я тобі, що акробат з московського цирку, - обурився Андрій, - кульбіти тут робити. Давай кінчай швидше. У мене дупа замліла і ноги.

— Зараз. Зараз ще два качки і все. І все про...

Зрештою Танюха злізла з Андрія. Вдягла мереживні стрінги і запаливши, промовила романтичним тоном:

- Збулася мрія...

Машина рушила з місця і поїхала вибоїстою лісовою дорогою.

- А що це у тебе в багажнику стукало?

Поцікавився Андрій, коли вони виїхали на відносно рівне шосе.

- То це попіл Данили.

- Не зрозумів?

-Коробка залізна з попелом Данилы. Я ж машину на його гробові купила. От і беру із собою, коли на кохання їду. Він також хотів у машині відсмажиться.

- І багато ти його з собою навозила?

— Ти третій.

- Щасливе число. Зауважив Андрій.

В цей час на зустрічну смугу вискочила величезна вантажівка.

- Стій. Стій, - закричав Андрій, - праворуч бери. Праворуч.

Танюха крутнула кермо праворуч. Машина, зробивши кілька перекидів, злетіла в яр.

Патруль ДТП, що прибув на місце аварії,
констатував повну руйнацію транспортного засобу
«Легкової машини Lada Granta» та смерть двох
осіб.

Імовірно жін. та чол. статі

Згорілий кістяк Лади Гранти відбуксував до себе
додому літній фермер Стас Корабельников.

У багажнику він знайшов металеву коробку,
висипавши з неї вміст, він заповнив її шевськими
цвяхами. Заднє сидіння машини він покрит ковдрою
і тепер на ньому (під колись улюблену пісню Стаса
«хмуриться не треба Лада») висиджує яйця
породиста (голландська чорна) курочка
«Чорнушка»

Пухнастих жовтеньких курчат із задоволенням
купують жителі навколишніх сіл.

Допомога

У двері квартири надходили.

- Іди відкрий. Наказав Олександр Іванович
Швидкий своїй дружині Катерині Дмитрівні.
- Не піду. Ноги у мене.

- Ноги в неї. Я знаю твої ноги. Ходила б більше, а не в ящик, - Швидкий вказав на бубонний політичною програмою телевизор, - цей тирилась. Мля.

- Може в ньому про синка нашого Васеньку, - плакаючим голосом сказала на це Катерина Дмитрівна, - який кров свою проливає, скажуть.

- Скажуть вони тобі. Курячу сю-сю і ту не всю!

Олександр Іванович підвівся з дивана і човгаючи потертими тапками по стертому лінолеуму пішов до дверей.

- Хто там?

— Я.

- Хто я?

- Кирило.

— Який ще Кирило, — буркнув Олександр Іванович, — не знаю такого.

-Як не знаєте? Я з вами і з вашою дружиною розмовляв. Ви в неї спитаєте... якщо не пам'ятаєте.

- Ноги в неї. у дружини ... млинець.

- О, а я їй і мазь для суглобів приніс!

- Поклади під двері я потім заберу.

- Під двері? Ну ви даєте! Її ж за п'ять хвилин витягнуть. Свій я. Свій. В око подивіться і переконайтеся.

- Немає в мене вічка.

- Тоді так... без вічка відкрийте. Свій я. Скільки можна повторити?

- Ну, подивимося, який свій, - сказав Швидкий, і збрехав для залякування, - тільки якщо що, то маю газовий пістолет у руках. Зрозумів?

- Зрозумів. Зрозумів, відкривайте.

Олександр Іванович повернув дверний замок, прочинив двері і в щілині, що утворилася, з'явився вихорстий і пахучий, як ранкова троянда, молодик.

- Здрастуйте, Олександр Івановичу! Згадали!

- А. Ось ти хто. Так би й сказав, бо Кирило, Кирило. Ну, проходи.

Ароматизований гість пройшов у квартиру.

- Доброго дня, Катерино Дмитрівно, - Кирило простяг свою руку господині будинку, - як маєте, як самопочуття?

— Ноги у мене.

- Так Так. Олександр Іванович мені вже сказав. А я вам мазь, - Кирило дістав із кишені тюбик і поклав його на тумбочку, - імпорту приніс. Зараз самі знаєте з імпортними у нас напругою, але для вас, як матері героя, у нас дефіцитів немає!

- Дякую, Кирюша, дякую, - подякувала Катерина Дмитрівна, - ця мазь мені дуже допомагає.

- Мажте на здоров'я ... раз допомагає.

- Саню, - звернулася господиня до чоловіка, - ти чайку організуй для гостя. Там у ящику та пряники тульські залишилися. Любите пряники, Кирило?

- Люблю, люблю, але в мене як у тому фільмі цигель цигель ай лю-дю, - гість постукав циферблатом дорогого годинника, - часу в обріз. Тому я хотів би відразу приступити до справи.

- А що за справа, Кирюша?

- Ну, як же, - здивувався запашний молодик, - справа, про яку я вам розповідав.

- Це про гробові чи що? Вступив у розмову хазяїн квартири.

- Я не став би їх називати. Гість зніяковіло посміхнувся.

- А як же їх ще називати?

- Я б назвав їх, - Кирило на мить задумався, - посібником, а ще краще допомогою!

Так ви обдумали мою пропозицію по допомозі?

- Обдумали, - відповів Швидкий, - усі обдумали.

- І що ви вирішили, - обережно поцікавився Кирило, - з цього питання?

- Та якось, - відповіла на запитання Катерина Дмитрівна, - це саме не дуже зрозуміло. Якби ми розуміли, як воно все, а так ми не розуміємо і тому важко.

- А що ж, - поцікавився гість, - вам не зрозуміло?

- То й не зрозуміло, - відповіла господиня, - ми тут із тобою договір на гробові...

- Допомога. Поправив Кирило.

- Так, хоч як їх назви, а син то Вася наш наче... як живий. І що ж це...

- У тому раз у раз, - ритмічно застрибав на стільці парфумований візитер, - що начебто... зараз ось прямо зараз живий, а за мить уже начебто, як би... не дай Боже звичайно... і неживий. Тут, Катерино Дмитрівно, і в мирний час людина раптово смертна, а вже на фронті... самі розумієте. І потім розпочнеться у вас. Вибивання цих гробових. Вибачте допомогу. Велике питання отримаєте ви його, а я вам того ж дня... похоронку мені в руки віддасте, і я вам одразу все виплачу.

- На десять, - зауважив Швидкий, - відсотків менше і ще п'ять тисяч завдатку тобі на лапу дай, а це, між іншим, пенсія моєї господині.

- Та пенсії у нас маленькі, - погодився з господарем запашний гість, - можна сказати мізерні, але це погодьтеся не моя компетенція. Я займаюся допомогою людей, що потрапили в біду, і ця моя діяльність повинна оплачуватись. Це, звичайно, не біля плавильного верстата, як ви Олександр Іванович, стояти, але теж знаєте не грошовий друкарський верстат у гаражі маю. І туди сходи, і сюди збігай, і в кого треба підпиши, і в лапу кому

потрібна сунь. А ви допомогу в грошовому еквіваленті отримаєте ого - го!

- Ти мені тут пісні не співай, - обірвав візитера господар квартири, - твоя вигода мені зрозуміла, а моя в чому?

- Так, я бачу, - різко схопився з стільця Кирило, - ми з вами різними мовами розмовляємо. Я пішов. На мене інші клієнти чекають. Петрови у вашому домі живуть?

- Генку Петров, - в очах господаря квартири майнув живий інтерес, - теж з тобою справи має?

- Аякже, - вигукнув гість, - у мене у вашому районі десять людей у клієнтах ходять. Так що я піду.

- Куди, куди, - зупинив Кирила А І Швидкий, - сядь, посидь, остигни. Бач спалахнув, як полум'я в моїй доменній печі. Я тільки запитав. У чому моя вигода.

- Чого це твоя, - вступила до розмови господиня, - бач, твоя. Не твоя, а наша.

- Наша, наша, - забурчав Швидкий, - ноги кращі за маж. Даремно, чи тобі мазь принесли.

- Вигода проста. Якби не дай Бог, - Кирило невміло перехрестився, - біда. Вб'ють вашого сина і почнуться ваші поневіряння по організаціях та інстанціях. Там самі знаєте - це принеси, то дай. Замордують вас на багато місяців і не питання отримаєте ви допомогу чи ні. Так, що я вам розповідаю. Ви запитаєте Семенових з третього

під'їзду. Вони вам розкажуть, як вони побили ноги і нуль цілих і стільки ж десятих отримали. Я ж вам гарантую, що ви отримаєте посібник, що вам належить, того ж дня... як отримаєте відповідні папери.

- Мені ось теж страхова компанія гарантувала, - невдоволено буркнув Швидкий, - виплату у разі нещасного випадку, а як він трапився... так мені хер що виплатили.

- Ти п'яний був, - зупинила дружина господиня, - тому й не виплатили.

- Тверезий я. Тверезий. Обурився Швидкий.

- Тверезий він, зупинила дружина Катерина Дмитрівна, - так, коли ти тверезим буваєш!

- Ну, це ви даремно, - заступився за господаря квартири Кирило, - сьогодні Олександр Іванович, наприклад, тверезий, як те скло.

- Сьогодні ще тільки день почався, а ти надвечір прийди, подивишся на це скло.

-Ввечері, ввечері, - передражнив дружину Олександр Іванович, - мені сьогодні у другу зміну. Увечері.

- Ну, ви ці сімейні питання, - посміхнувся візитер, - вирішуйте без сторонніх. Кому в яку зміну і скільки кому пити, а я справді поспішаю... тож давайте ближче до нашої спільної справи. Якщо ви

погоджуєтесь, то ось папери. Вони вже всі заповнені. Вам тільки й потрібно Олександрє Івановичу, що поставити свій підпис.

- Чого це його, - заперечила Катерина Дмитрівна, - я його народжувала... отже, мій підпис повинен стояти.

- А якби не я... народила б ти!

- Так, краще б я від тебе не народжувала.

- Тихо, тихо, - зупинив сперечається подружжя Кирило, - навіщо ж, кип'ятитися, піднімати собі артеріальний тиск, коли питання вирішується мирним шляхом. Нехай кожен поставить свій підпис.

Кирило склав папери і залишивши після себе пахощі весняного саду пішов.

Через кілька тижнів. За рішенням військової комісії Василя Бистрого комісували «через важку контузію» Тиждень Василь пропивав допомогу, видану йому військовим відомством за контузію, а коли гроші закінчилися, він зламав самопальний сейф, в якому Олександр Іванович зберігав свої гробові. З Олександром Івановичем мало не стався удар, коли він побачив пропажу.

Як тільки Василь з'явився додому. Швидкий схопив сокиру і кинувся на сина з криками.

- Так, я тебе. Та мене. Та ти. Та за гробові. Порубаю падлу!

– Мене? Порубаю, - заволав Василь, наливаючись праведним гнівом обділеного загальною увагою героя війни, - для того я під Лисичанськом у танку горів. Для того в Мелітополі кишки асфальтом збирав. Що б ти мене сокирою! Вб'ю суку!

Василь потужним хуком відправив батька під стіл, на якому той нещодавно підписував папери про допомогу у разі загибелі сина героя.

- Синку. Не бий, не руш, - заголосила, як за небіжчиком Катерино Дмитрівно, - то ж батько твій. Не бери гріха на душу. Він же тебе породив на світ. Ой, ой... люди... ратуйте!

- А що він падла грошей герою пошкодував! Привів залізний мотив Василь.

- Ой ой. Так-то його гробові. Він їх кілька років збирав, - продовжувала волати О.Д. Швидка, - пенсію відкладав, а сам біля печі пекельної три зміни стояв. Ой, що це робиться. Ой ой.

- Та ти подивися на нього, - Василь ткнув ногою стогнучого батька, - він же ще сто років проживе. Назбирає ще. Уб'ю падла!

- Синочок не чіпай його тебе посадять. Ой ой. Рятуйте. Спасуйте!

- Дай дві тисячі не зачеплю.

- У мене лише тисяча, - переходячи на діловий тон, сказала Катерина Дмитрівна, - і та остання. Не дам.

- Дай, я тобі ввечері віддам. Горить у мене все всередині. Загасити треба. Дай, а то й ти, - Василь штовхнув батька ногою, - поряд з ним ляжеш. Обом кров спущу!

- На. Бери,- Катерина Дмитрівна витягла з кишені халата гаманець, - бери кровопивця останнє. Залиш мати без шматка хліба. Народжувала, думала мені син на старості років склянку води подасть, а він останнє відбирає.

- Останнє. Сказав увечері віддам.

Василь узяв гроші та вийшов із квартири.

- Вставай, вставай, - наказним тоном сказала Катерина Дмитрівна, - розлігся тут.

- Ось виростив, - спльовуючи кров, пробурмотів Швидкий, - на свою смерть синка. Краще б його під тим самим Лисичанськом і поклали. Так би хоч гробові одержав, а не в пику ногою!

- Та це ж син твій. Як же ти таке кажеш!

- Мій. Мій. Тільки ти мені скажи на які шиші ти мене ховатимеш тепер?

- Ти ще не сьогодні, - заперечила дружина, - помираєш. Назбираємо ще.

- Назбирає вона - це тобі що гриби ... взяв кошик і назбирав. У мене вже сил не залишилося біля печі цією проклятою стояти, а на пенсію чогось назбираєш.

Наступного ранку Олександра Івановича та Катерину Дмитрівну викликали до міського моргу для впізнання тіла.

Подружжя визнало у ньому свого сина Василя і поставивши свій підпис у протоколі повернулися додому.

- Ой! Ой! На кого ж ти батька матері покинув, - голосили найняті Катериною Дмитрівною плакальниці біля труни героя, - вже загинув ти та за швидкими за річками, де кров текла та річками...

Самозванець

Ранок обіцяв сонячний день, але на обід блакитне весняне небо заволокло сірими хмарами і почався дощ.

Подружжя (люди віку, визначення якого між 60 – 80 зараз шукають психологи, соціологи та працівники пенсійного фонду) Родіон та Ірина Кочевникові зупинилися біля масивної будівлі епохи сталінського ампіру.

- Скажіть, - звернувся Родіон до молодого лейтенанта, що виходить з будівлі, - тут знаходиться військкомат?

— А ви що читати не вмієте. Тут же білим із чорними написано. Во-ен-ко-мат.

-Ну що ви так, громадянине. Я тільки запитав.

- А я лише відповів.

Лейтенант поправив кашкет і пішов униз вулицею Підгірною.

- Ну, і народ, а ще військовий, - сказав Кочовніков, проводжаючи невдоволеним поглядом незнайомця, - не встигнеш рота розкрити, як він тебе облає гірше за шаленого собаку.

- Скажи спасибі, що тільки обгавкав, а не покусав!

З цими словами подружжя увійшло до похмурого вестибюлю.

- Начебто в машину часу потрапив.

- В сенсі?

- Та ти подивися довкола, - відповів Кочовніков, - начебто як савейська влада нікуди й не поділася. Олійні стіни, дерматинові двері, килимова доріжка. А ось здається і наш кабінет.

Кочовніков відчинив двері з табличкою «Військком Н. Н. Кисельов»

— Здрастуйте, товаришу полковнику.

- Я не полковник, а підполковник.

Не відриваючи від паперів голови, сказав чоловік, що сидить за столом.

- Від підполковника до полковника ближче, ніж від лютого до березня.

Посміхнувся Кочовніков.

Військком відірвав голову від паперів. Глянув на тих, що прийшли червоними, від втоми від п'янки очима. Підвівся і поцікавився з характерною для військових хрипотою.

– Вам чого, громадяни?

- Та тут таке діло. Отримали ми пакет, - Родіон Іванович простягнув господареві кабінету конверт, - написано, щоб ми прийшли до військкомату. Ось ми й прийшли.

Військом узяв у руки конверт. Повертав його в різні боки, подивився на світ і щойно не покусав.

- Ага. Зрозуміло. Ви ось що. Посидьте тут хвилинку. Я зараз.

Полковник зачинив сейф. Вийшов і замкнув візитерів на ключ.

Кочівникові присіли на стільці, що довгою лінією тяглися вздовж стіни.

Надворі шумів вітер, по давно немитому вікну барабанив дощ. У кабінеті пахло цигарковими бичками та невимовною тугою.

Минуло хвилин п'ять. У замковій свердловині закрутився ключ. До кабінету увійшли двоє. Знайомий Кочевниковим військком і майор з емблемами артилериста.

– Ось і вони. Вказав на Кочевникових військком.

- Схожі, схожі, - уважно роздивляючись Кочевникових, говорив майор артилерист, - очима на матір, а підборіддям та вухами на батька. Навіть і ДНК робити не треба.

- ДНК. Яка ДНК. У чому річ, товаришу?

- Давайте, Родіоне Івановичу, просто без будь-яких там церемоній, майоре, товаришу, - сказав, простягаючи руку артилерист, - кличте мене на прізвище. У мене споконвічно російське прізвище. На ній уся наша країна тримається. Іванов моє прізвище. Але ви кличте мене просто на ім'я Олексій ... Ім'я мені звичайно один діяч зіпсував, але, як кажуть, не ім'я фарбує людину. А знаєте що. Називайте мене Льоша. Мене так батьки звать, а ви за віком саме моїми батьками доводитеся.

- Добре, - погодився Кочевников, - Олексій так Олексій. Тільки ви мені Льоша поясните про ДНК. Навіщо воно. Сталося що?

- Сталося, сталося. Дорогий ви мій, Родіоне Івановичу.

— А чого трапилося? Встаючи зі стільця, поцікавилася у майора Ірина Кочевникова.

- Так, ви сидите, сидите, Ірино Миколаївно, - ласкавим голосом промовив артилерист, - у ногах, як відомо, правди немає. Сталося, люба ви моя! На війні самі знаєте багато всякого трапляється.

- На війні? Який війні. Поцікавився Родіон Іванович.

— Не на війні. Звичайно не на війні, - схаменувся артилерист Іванов, - а на спецоперації з цієї як її? дефекалізації та демелі рації. Ну, або щось таке. Я все не запам'ятаю.

- Денацифікації та демілітаризації.

Без запинки підказав майору військком.

- Правильно. Правильно, - товаришу підполковник, - ось на них на цих самих демо-рація - фікація все і трапляється. Все відбувається. Не так, як очікуєш. Не так, як сподіваєшся.

— А точніше можна. Попросив Кочовніков.

- Можна, Родіоне Івановичу, можна, дорога ви моя людина, і навіть необхідно, - відповів з сумом у голосі майор, - так, ви сядьте. Присядьте. Я зараз. Я миттю.

Майор із споконвічно російського прізвища, налив з графина в грановану склянку води, жадібно (мабуть вчора вихопив зайву артилерист) випив, дістав з кишені папір, розгорнув його і взявся, перейшовши на урочистий тон, читати.

- ...У ході спецоперації показав приклад найвищого героїзму, за що подано до нагородження орденом Мужності посмертно.

Майор склав папірець. У кабінеті зависла тривожна пауза.

– Хто показав приклад героїзму посмертно?

Поцікавився Родіон Іванович. Майор Іванов знову розгорнув папірець.

- Показав приклад героїзму... так... так. Ігор Родіонович Котельников. Я так розумію – ваш син. Тому прошу, як то кажуть, прийняти мої щирі співчуття.

- Ігор загинув? Запитала Котельникова.

- Так, Ігоре Родіоновичу. Ваш син чи помилка може якась вийшла?

– Наш. Наш

Ірина Миколаївна опустила на стілець і заплакала. Родіон Іванович сів поруч і обійняв дружину за плечі.

- Я розумію. Я розумію. Біда. Біда. Трагедія. Але ми надамо вам усіляку допомогу, – запевнив військком, – ми своїх героїв не кидаємо. Ніхто, як кажуть, не забутий і ніщо не забуте. Організацію похорону, відспівування, поминки та виплати за смерть сина... все організуємо на найвищому рівні. Вам допоможемо... якщо все по господарству. Прийміть наші найщиріші співчуття.

- Дякую. Ми, мабуть, підемо. Сказав підводячись із стільця Кочовників.

- Куди ж ви підете в такий дощ? Я зараз зателефоную і вас на машині відвезуть. Підполковник і справді зателефонував і за кілька

хвилин особисто посадив батьків героя на заднє сидіння військкомівської машини.

У морг військового шпиталю ЦКУ 482 увійшов молоденький капітан і поцікавився у санітара, який котив візок.

- Де тут у вас начальство?

- Ось там.

— Зрозуміло.

Капітан попрямував до вказаних дверей.

- Вам що, капітане.

Поцікавився літній чоловік, що сидів за столом у м'ятому і несвіжому медхалаті.

- Двохсотий забрати. Номер 356. Чи є такий у вас?

Літня людина погортала журнал.

— Є.

- Готуйте його до транспортування.

— А ДНК у вас на нього є?

— Майор Савельєв сказав, що він і без ДНК зрозумів, що вони родичі.

- Ну, якщо Савельєв сказав, то забирайте.

- Що я його сам покачу?

— Навіщо сам. Ви скажіть, де ваш транспорт стоїть і наш санітар туди його привезе

- Кого його?

- Труп. Кого ж ще.

- А, зрозумів. Машина у дворі на стоянці номер вісім.

Літній чоловік зняв слухавку.

- Микола. 356 двохсот каті на стоянку номер вісім. Жодних обідів. Обід у тебе за десять хвилин починається, а роботи тобі на п'ять. Виконувати я сказав! Що? Це наказ! Зрозумів. Ну, і добре, а то дивися в мене ... будеш сперечатись відправляю на передову поранених тягати. Сам у мене тут вантажем двісті лежатимеш!

За кілька днів. У церкві Петра та Павла відбулося відспівування нагородженого орденом Мужності посмертно – артилериста Ігоря Родіоновича Кочевникова.

- Господь і Бог наш, Ісус Христос, благодаттю і щедротами Своєї людинолюбства нехай простить ти чадо Ігоря, і я недостойний ієрей влади Його мені даною прощаю і дозволяю тебе від усіх гріхів твоїх, в Ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Закінчив обряд відспівування батюшка Василь і труну з тілом новоприставленого раба Божого винесли з церкви. На цвинтарі було багато промов, обіцянок не забути, не пробачити, і залишити на віки в серцях вдячних нащадків.

Незабаром на солідну компенсацію за сина героя Кочевникови (купили у ліберала, що залишав Батьківщину), симпатичний будиночок з пристойною земельною ділянкою на якому вже цвів і колосився врожай фруктів і овочів.

Родін Миколайович закінчив поливання огірків. Сів на ганок. Закурив. Випустив у світі ідеальне димове кільце і сказав:

- А знаєш, матір, гріх чи два, а без Ігоря легше.
- Ну, як ти так можеш говорити, Родю?
- А ось так і можу, - збудився Родіон Іванович, - сама згадай, п'янки, гулянки, скільки ми на хабарі дали, щоби його не закрили. Хіба не так?
- Так. Так, - погодилася дружина, - може воно і справді так краще і для нього, і для нас, і для всіх.
- От саме, а то чи він би когось зарізав, чи його б вирішили, а так лежить героєм і нам шана і повага. Ну, ходімо чи – обідати. Ти чого приготувала.
- Щі.
- З капустою з нашого городу?
- Звісно!

Не минуло й місяця тихого безтурботного щасливого життя, як подружжя Кочевникових знову сиділо в кабінеті військкома.

- Одну хвилиночку, - сказав військком і вийшов (не закриваючи цього разу на ключ Родіона Івановича та Ірину Миколаївну) до коридору.

Двері відчинилися і військом, вказавши на подружжя, сказав:

— Ось і вони.

- Доброго дня. Здрастуйте, - вигукнув знайомий уже майор артилерист, - а в мене для вас звістка!

— Але ж у нас тільки один син і той уже загинув.

Поспішив запевнити артилериста Кочовніков.

- Знаю, знаю, шановний... забув, як вас... ага Родіоне Івановичу, що у вас один син і він живий. Живий. Живий ваш синку!

- Як живий. Чи воскрес?

- Так, Бог з вами, - махнув рукою майор, - він же не Бог, щоб воскресати. Помилка просто вийшла. Загиблий вашим однофамільцем виявився.

— І що тепер буде. Почала розмову Кочевникова.

- Ну як що. Треба зустрічатиме сина. Накривати стіл. Запрошувати друзів, знайомих. Святкувати новий день народження вашого сина.

- А з тим, що на цвинтарі лежить що робити?

Майор почухав потилицю і виніс рішення:

- А той хай поки що полежить. Ім'я по батькові вашого сина ми з пам'ятника звичайно приберемо, а знайдемо рідних, перевеземо його куди скажуть.

- А з грошима що?

Поцікавилися в унісоні Кочевникові.

- Якими грошима?

— Ну, цими. Як його.. .

- Труновими. Підказала Ірина Миколаївна.

- А цими, - сказав майор, - треба буде повернути державі.

— Як повернути!? Ми ж на них ділянку вже купили. Капусту вирощуємо, помідори, сливи у нас та яблука.

- Прийде продати, - розвів руки майор артилерист, - продати і гроші повернути.

- А якщо ми за ті гроші не продамо?

- Віддасте скільки виручите, а решту щомісяця з пенсії виплачуватимете.

Показав знання бухгалтерії артилерист.

- Ні, ми не згодні, - заявила Ірина Миколаївна, - ми так не домовлялися. І чи взагалі новий не наш син?

Майор з подивом глянув на Кочевникову.

- А хто ж він?

- Самозванець.

Відповів за дружину Родіон Іванович.

- Ну, ось фото. Один на один ви.

Майор показав фотографію

- Ви минулого разу говорили, - підвищив тон Кочовників, - що той наш син і ДНК робити не треба. То він на нас, сказали, схожий. А тепер іншого нам підсовуєте. Може ви за тиждень ще одного відкопаєте.

- Але ми, - нарешті вступив у розмову військком, - цього разу зробимо ДНК.

- Яка ДНК, - заволатала Ірина Миколаївна, - я нікого ДНК здавати не буду. Мій син загинув, похований і крапка. А якщо що... то я до президента дійду. До патріарха доїду. Нічого я вам дам життя.

- Так, ви заспокойтеся, - взяв примирливий тон майор, - що ви так розпалилися. Може ви і маєте рацію. Чи не хочете робити ДНК не треба. Ми ж не наполягаємо. Ми розберемося ми ж не наполягаємо і силоміць вам його додому не веземо. Він має до закінчення контракту ще кілька місяців. Так що ви можете йти. Вибачте за клопоти.

Кочовникові підвелися і пішли до виходу. Вже в дверях Родіон Іванович обернувся і сказав, звертаючись до майора:

- Ви, Льоше, до нас додому заїжджайте. Ми вас із капустою з капустою з власного городу нагодуємо.

У мене і первачок є. І ви товаришу підполковнику, - звернулася до військового Ірина Миколаївна, - теж приїжджайте. Щи та каші на всіх вистачить.

- Дякуємо, дякуємо, - усміхнувся військком, - ось мало діла розгрібемо і приїдемо. То товариш майор?

- Обов'язково, - запевнив артилерист, - заїдемо. Чому ж не заїхати.

Кочовникові вийшли з кабінету і пішли коридором. У ньому вже кипіла робота з його капітального ремонту. Зі стін була здерта масляна фарба, прибрана килимова доріжка, а дверний дерматин валявся на брудній підлозі.

Через тиждень після розмови в кабінеті військкома Котельников Ігор Родіонович загинув за нез'ясованих обставин і його тіло було спалено в печі мобільного крематорію.

Родіон Іванович та Ірина Миколаївна готуються до збору яблук, що вродили цього року.

Корпоратив

Господар Сіверської області Омелян Палич Богомол сидів під покровом дубового гаю і потягував (через соломинку) коктейль Кривава Мері.

- Ну де ж вони?

Щохвилини цікавився губернатор у свого охоронця Вані – стокілограмового двометрового гіганта.

- Не можу знати. Відповідав Ваня, знизуючи могутніми плечима.

- А ти сходи на ворота. Поцікався. Може, там знають. Може, сталося чого?

- Не можу... за інструкцією... я завжди маю при вас бути. А якщо що... то я можу зателефонувати.

- Ну, то зателефонуй... якщо що. Стоїш тут бовваном!

Ваня дістав із кишені значний розмір айфон:

- Алло КПП. Приїхали люди?

Ваня кілька хвилин мовчки слухав. Хмикнув і втопивши айфон у своїй бездонній кишені, сказав:

- Приїхали вже, сюди...

Не встиг Ваня закінчити фразу як на галявині з'явилася людина.

- Добрий день.

Людина ніжно стиснула губернаторську долоню.

- Привіт. Привіт. Ти в нас хтось, - звільнивши долоню, поцікавився губернатор, - нагадай?

- За МВС я поставлений... Андрій Петрович Криво – Шейнін.

- Правильно. Правильно, - губернатор обвів поглядом керуючого МВС, - а що це ти при костюмі та краватці. На свято чи який зібрався?

- Для мене зустріч із начальством – завжди свято.

- Ну, ти прямий як у кіно, - зробив невдоволену гримасу губернатор, - у мене тут давай без лібератичних церемоній. Свято! Ти роздягнися. Чи не тушуйся. Я геть сам... бачиш... у трусах та майці. Якщо в тебе трусів і майки немає ... так я велю покоївки тобі їх принести.

- Не варто турбуватися, пане губернаторе, я й так посиджу. Тут так прохолодно... під кленами.

- Та які ж це клени, - Богомол здивовано глянув на керуючого МВС, - це ж дуби. Он під ними і жолуді валяються. Бачив ти, коли-небудь, щоб під кленами жолуді лежали. Якщо тільки спеціально хтось приніс, а так не. Немає у кленів шлунків.

Губернатор заливисто засміявся. Криво-Шейнін винувато посміхнувся:

- Прошу мене пробачити, але я не дуже в ботаніці... січу.

- Бачу, що не січеш. Бачу. Нічого це ми з тобою надолужаємо. У мене знаєш якийсь парк. Я у ньому всі дерева світу зібрав. Навіть пальми морозостійкі є.

Губернатор хотів було ще щось додати, але в цей час під склепіння дуба вступив кремезний широкоплечий чоловік.

- Доброго дня, пане губернаторе. Привітався чоловік, чемно піднімаючи фетровий капелюх.

- Бач ти в капелюх вирядився, - озирнувши новоприбулого сказав губернатор, - ти б ще рукавички одягнув. Зніми капелюх, піджак на стілець повісь і взагалі роздягнися... тут усі свої.

- Та в мене плавок немає, - зніяковів кремезний, - не думав, що засмагатиму.

- А ти в чому є в тому і засмагай.

- Голий чи що?

- А в тебе що трусів немає?

— Є.

-Так чого кажеш, що голий. У трусах не голий. Правильно я говорю, Ваня?

Охоронець мовчки кивнув головою.

- Ну, піджак і капелюх зніму, а штани з собою залишу.

Чоловік зняв капелюх, повісив піджак на спинку стільця.

- Якщо цей, - господар області вказав на Криво - Шейніна, - над МВС поставлений ... то ти у нас отже по ФСБ дивиться.

- Так точно, пане губернаторе. Начальник управління ФСБ з довіреної вам області. Лацканов Олександр Васильович.

- Ну, якщо все в зборі прошу до нашого гулагу, точніше куреня... тьху ти... до столу. Столу!

Омелян Палич підвівся зі свого складаного стільця і валкою ведмежою ходою попрямував до чудово сервірованого столу.

- Прошу, - господар Сіверської області вказав своїм гостям на стільці, - сідайте або присідайте, як кому краще. Почувайтесь як вдома в гостях чи навпаки не пам'ятаю. Коротше, їжте, пийте.

Гості сіли за стіл. Лацканов налив собі холодного квасу і підносячи склянку до рота, поцікавився:

- А з якої справи ви нас покликали, пане губернаторе.

- Що це ви, як змовилися, мене паном гукаєте. Я вам не пан, а одностудець. Адже одну справу робимо. Зміцнюємо довірені нам президентом землі. Чи у вас інші якісь цілі в голові?

- Ні, що ви, що ви. Ми як у тій пісні. Раніше думай про Батьківщину. Правильно я кажу, Олександр Васильовичу, - звернувся поставлений над МВС до начальника ФСБ, - про Батьківщину, а потім уже про себе.

- А як же інакше, - кивнув головою Лацканів, - інакше ніяк.

- Ох, ви які, - посміхнувся господар області, - патріоти! На війну тільки не дуже поспішайте.

— На спецоперацію. Поправив губернатора начальник МВС

- Не перебивай, коли старший каже - Прошу вибачити.

Господар Сіверської області продовжив свою промову:

- Скільки місяців... як ми кров на нацистських полях — луках мішками проливаємо, а не вас, не дітей ваших в окопах не бачити...

- Я хоч би завтра пішов, - запевнив губернатора начальник ФСБ, - але мені вже за півтинник. Немолодий для окопів я.

- Ой, за півтинника. Мені вже за шістдесят, а зі мною не всякий молодий потягається на руку. Ану... давай... ти по МВС який... балакучий... спробуй!

- О ні.

- А чому так.

— Знаю. Я знаю. Я знаю вашу руку. Ви їй ведмедя завалите не те, що мене.

- Я... ні, - сумно зітхнув господар області, - а от мій батю. Якщо треба було свиню комусь у селі завалити, то доглядав її голими руками. Неміряної сили була людина. Царство йому небесне.

Омелян Палич тричі перехрестився. Пробурмотів щось віддалено нагадує молитву і промовив:

- Ви про фронт забудьте. Вважайте, що я пожартував так. Мусить хтось і в тилу працювати. Типу все для фронту. Все для перемоги. Ось я і хочу з вами поговорити... як нам фронт необхідним забезпечити. А що в нас найнеобхідніше? Правильно. Люди. Солдати. Бійці.

Губернатор підняв чарку:

- Ну, як кажуть у нас на батьківщині Пан із паном, а Іван із Іваном.

Гості здивовано дивилися на господаря столу.

- Чого дивіться? Не зрозуміли. Так я переведу.

— Зрозуміли. Зрозуміли, - дружно відповіли гості, - але ми не знали, що ви мову знаєте.

- Як же мені її не знати, якщо я в Україні народився. Я ж за паспортом Омелян, а мій батько Павло Богомол був.

- На Україні. Поправив Омеляна Палича начальник МВС.

- Не зрозумів?

- Треба говорити, а не в.

- Кажуть, що курей доять. А чи багато ти його бачив?

- Кого?

- Молоко курячого.
  - Ні. Лише цукерки.
  - Які цукерки?
  - Куряче молоко, яке.
  - Пташина! Вигукнув губернатор.
  - Чого?
  - Цукерки пташине молоко, куряча твоя голова!
  - Яка різниця, - вступив у розмову начальник ФСБ, - чи на. Головне народився. І я пропоную тост за господаря столу!
  - То наливай. Наказав господар Сіверських земель. Начальник ФСБ наповнить чарки.
  - Так я ж горілку розплескаю, - дивлячись на повну чарку з жалем у голосі сказав начальник МВС, - адже шкода.
  - Пташка, - кладучи на собі на тарілку курячу грудку, сказав губернатор, - і то не шкода. Хоча вона об'єкт одухотворений, а горілка - річ нежива, чого її шкодувати. Он її скільки. Ну з Богом!
- Всі згідно перекинули чарки. Дружно крякнули. Смачно хруснули малосольними огірками. Омелян Палич узяв у руки пляшку перцівки;
- Ну, між першою та другою, куля не пролетить!
- Знову випили і почали смачно закушувати. Нарешті Омелян Палич витер серветкою жирні губи:

- Ну, випили, закусили. Тепер можна і про справу потріскувати.

- Про фуа гра з сокири

– Що за гра? Здивувався господар області.

- Так, це у мене підслідний таку приказку мав, - пояснив начальник МВС, - Щойно він одразу Фуа гра з сокири. Ось вона до мене прив'язалася.

- А ти її відліпи і мене слухай.

- Слухаю, Омелян Палич.

– Я пропоную організувати нам з вами Корпоратив.

– Новорічний? Поцікавився Криво-Шейнін.

- До чого тут новорічний?

-Ну, у нас на Новий рік організують корпоратив та на двадцять третій лютий. Тобто двадцять третього.

- А ти в цьому сенсі, - колупаючи паличкою в зубі, сказав губернатор, - ні, я пропоную створити діловий Корпоратив.

- Це як?

Дружно спитали начальники силових відомств.

- А ось накотимо ще по одній, огірок погризем, і я введу вас голубів у курс справи. Губернатор перекинув чарку, закинув у рот чорну маслину, виплюнув кісточку: - Загалом тут. Зверху, – Омелян Палич показав пальцем у синє небо, – прийшла директива. Заохочувати грошовими та різними

іншими винагородами тих, хто поставить фронту більше бійців.

Гості згідно кивнули головами.

– Чули.

- Я й так... і с'як пробував, - продовжив Богомол, - не хочуть стерви з нациками воювати. Вже два військкомати спалили. А звідти вимагають.

Губернатор показав пальцем на несподівану хмару, що виникла на небосхилі, і продовжив:

- Не виконаєш, кажуть... розпорядки... з місця злетиш. І легко злечу, і ви заодно зі мною теж вилетите, а вам уже самі кажете, за п'ятдесят. Тож треба думати. Як із ситуації виходити. І я вигадав корпоратив. Ваше завдання. Швиденько. Кожен за своєю лінією. Організуйте кримінальні справи на придатних до стройової служби та ставте перед ними альтернативу. Потрапити на зону, де їх одразу опустять чи піти з нациками воювати. Зрозуміла моя думка.

- Так точно. Дуже гарна думка.

Дружно відповіли силовики.

- Ну, тоді дійте і без усяких там цих лібератичних штучок. Раз його, голубчика і на матрац, а нам ордени та заохочення.

- У мене пропозиція. Сказав начальник МВС.

– Що за воно?

- Може краще кооператив?
  - Який кооператив?
  - Не якийсь, а просто кооператив. Операцію нашу назвати не корпоратив, а кооператив.
  - Це чому?
  - Якщо ми спільною справою займаємося. То це як би кооператив.
  - А корпоратив, — поцікавився губернатор, — це не спільна справа.
  - Загальне, - погодився силовик, - але воно має на увазі ледарство, а у нас ділове підприємство.
  - Корпоратив кращий, - заявив начальник ФСБ, - тому що один уже відкривав кооперативів. Чи не його, не країни, не кооперативів.
  - Ось це ти правильно помітив, - захопився Омелян Палич, - у саму суть проник. Як я сам не здогадався. Хоча така думка... чесно скажу... майнула в голові. Ну давайте за наш корпоратив!
- Господар столу наповнив чарки.
- А яка назва буде у нашого корпоративу?
- Поцікавився начальник МВС
- Рай. Заявив Лацканів.
  - Чому Рай? Здивувався Омелян Палич.
  - А тому що хтось за батьківщину загине... той у рай, а хтось ні... той просто здохне.

- Ну, ти, - здивувався губернатор, - і голова. Не голова, а держдума! Я б на віки до такого не додумався.

Охоронець Ваня підійшов до столу і кашлянув, промовив:

- Прошу мене вибачити, Омелян Палич, але вас дружина «питають»

Ваня простяг губернатору айфон.

- Дружина справа свята. Треба відповісти. А ви, голуби, йдіть і найближчим часом чекаю від вас результатів.

І результати з'явилися! Через місяць область була відзначена в президентському указі, а ще через два важливий чиновник, який приїхав з перевіркою, розкрив фальсифікацію.

Губернатор різко засудив дії своїх силовиків і зажадав їм суворого покарання. П'ятнадцять років позбавлення волі. Проте в останню хвилину тюремний термін було замінено (що благотворно позначилося на виконанні областю плану з постачання фронту бійців) на військову службу.

Начальник МВС Криво - Шейнін потрапив у танкісти, а фесбешник Лацканов Олександр Васильович - артилеристи.

За місяць на них прийшли похоронки. Тепер дружини колишніх силовиків позиваються до держави за компенсацію.

Багато регіонів країни перейняли патріотичний почин, як і раніше очолюваної Омеляном Паличем Богомолем Сіверської області.

Месник

Молодший командир Саня Мороз увійшов до будинку. Ділово озирнувся і радісно вигукнув:

- Ось! Ось!

— Де? Хто? Боєць Самсонов зірвав автомат із плеча.

— Не хто, а що.

Мороз вказав на високий, широкий, кольором під нержавійку холодильник марки Веко. Саме такою просила привезти Саню із «спецвідрядження» його молода дружина Тоня.

Ах, Тоня, Тонечка, як Сані не вистачає в його суворих військових буднях похилих стегон і просторих Тоніних грудей, що хвилюють душу!

Саня підійшов (ні, підкрався, наблизився, підступився, підкотився ... і все-таки не знайти потрібного дієслова, щоб описати це магічне дійство) до Веко і ніжно, наче стегно коханої Тоні, погладив його гладкий бік.

- Гарна. Ой, гарна машина.

Командир Мороз вийшов з дому, а боєць Самсонов почав із розлюченістю відчиняти: дверцята

кухонного гарнітура і розсувні двері шаф - купе. На підлогу полетіли: виделки, ложки, тарілки, чашки, куртки, шуби та демісезонне пальто.

- Пацани, - вийшовши у двір, звернувся Саня до своїх бойових товаришів, - допоможіть завантажити холодильник у машину.

- Гавне питання командир. Де машина?

Поцікавилися пацани: Стрільців міцний малий та жилистий Іванцов.

- Зараз буде.

Саня вийшов на дорогу.

- Стій! Стій!

- Чого тобі? Висунувши голову з кабіни, поцікавився водій.

- Холодильник на пошту відвези.

- Який бля холодильник. Я снаряди артилеристам везу. До третьої години треба бути там як багнет!

- До трьох, - здивувався Саня, - а зараз і дванадцять ні. Встигнеш. Давай, підганяй своє корито геть до тієї хати. Ми його завантажимо, а до пошти тут півгодини їзди.

- Ти, че не зрозумів, - заволав водій, - у мене наказ.

- Хочеш, щоб я сам машину до пошти підігнав. То це я на раз.

Командир Саня скинув із плеча АКМ і пересмикнув затвор.

-Е, е, тихо, тихо, - зупинив його зляканим голосом водій, - гальмуй командир. Де хата – показуй.

Мороз скочив на підніжку:

- Поїхали.

Холодильник уже стояв біля воріт.

- Грузи пацани. Наказав молодший командир.

Бійці взялися до справи. Стрільців підхопив із одного кінця, а Іванцов з іншого.

- Раз два. Взяли! Холодильник пішов угору, але несподівано вискочив із рук Стрельцова і все тягарем своєї краси впав на ногу Іванцова.

-Ой, ой, - благим матом закричав боєць, - ой, пиздец нозі ... ой конкретний пиздец!

- Покажи, - Мороз глянув на ногу пораненого, - та херня! До весілля заживе.

- Так, я вже одружений.

- Ну, то тим більше. За день забудеш про свою ногу.

Незабаром підійшли ще бійці і холодильник був благополучно поміщений у кузов машини.

Іванцов мав рацію. Нога розпухла, почорніла і її «про всяк випадок» ампутував хірург військово-польового госпіталю.

— Щоб цей холодильник на шматки рознесло разом із цим довбанутим Морозом. Холодильник йому. Щоб його самого в холодильник покійник упакували. Як мені тепер без ноги до Тані. На хер я їй такий потрібний.

Плакався в курилці Іванцов таким самим пораненим, як і він товаришам.

Іванцову ще поталанило. До машини, яка везла з пошти бійців Мороза, влетів бендерівський «Корсар» і шметки воїнів ще довго висіли на придорожніх стовпах та фруктових деревах садово-городніх ділянок.

Ведучий соліст кухонного хору! Ідеальна річ для реального життя! Холод, що гріє душу! Холодильник марки Веко (попри прокляття Іванцова на його адресу) у спецвагоні благополучно прибув на станцію Заріченськ. При вивантаженні він вискочив з рук робітника і всією вагою своєї немислимої технічної сили обрушився на голову бригадира вантажників. Бригадира відвезли до лікарні.

На запитання дружини потерпілого:

- Буде жити?

Нейрохірург дав обнадійливу відповідь:

- Буде, але овочом.

- Це все холодильник винен, - запевняв робітник з вини якого став інвалідом бригадир, - я тут не до

чого. Вона мені одразу не сподобалася ця бандура. У сенсі холодильник. Точно вам говорю заговорений він.

- Та не батіг, - зупинив його інспектор з техбезпеки, що займається розбором інциденту, - чого не потрапило.

- Потрапило, не потрапило, - посміхаючись говорив робітник, - а я тобі точно говорю. Біля кропів ціла битва екстрасенсів чаклує.

Залізничний поїзд вирушив у дорогу відвозячи у своїх вагонах бойові трофеї інших молодших і старших командирів: холодильники, пральні машини, мікрохвильові печі, соковижималки...

Але в результаті «бавовни» зійшов із рейок біля села Новосілки. Село внаслідок спалаху згоріло вщент. Полум'я перекинулося на довколишні ліси, що спричинило екологічну катастрофу регіону.

- Обережно, хлопці, обережно, - карала вантажникам Тоня, - а то не дай Боже впаде.

- Не вчи вчених, - відповіли хлопці Тоні, - ми знаємо, що та як. Вже перевантажили цих холодильників до хера та трохи.

Хлопці (без небезпечних для життя та здоров'я інцидентів) поставили холодильник на місце, яке вказала Тоня.

- А, це вам, - Тоня витягла з шухляди пляшку каламутної рідини, - первачок. Батько мій сьогодні вранці спеціально для обмивання вигнав.

- Ну, дякую, Тонько, - подякували хлопці, - якщо Саня ще чогось від кропів надішле. Клич. Допоможемо.

Проте хлопці вже не допоможуть Тоні. Наступного ранку їх задубілі тіла знайшли на лісовій галявині.

Розтин показав, що смерть була внаслідок отруєння алкогольним сурогатом.

Тоня навіть посварила батька:

- Батю, ну ти хоч перевіряй, що женеш. Гаразд ці. Туди їм і дорога алкашам, але ми його теж п'ємо.

- Та я тобі слово даю, - рвав на собі батькову сорочку, - все було як треба. І брага вистояла, і апарат у мене новий. Кузьмич пив, і війна сестра Тамара вживала і чоловіка свого Федора пригощала і всі слава Богу живі і здорові. Може, вони ще чим наздоганялися? Іди перевір зараз. А в мене все залізно. Жодна експертиза не підкопається!

Тиждень соліст кухонного хору працював, як швейцарський (надійно і точно) годинник, а потім почав барахлити.

— Почистити його треба. Порадила мати.

- Та він же чистий. - Тоня відварила двері холодильника, - сама подивися.

-Почистити, в сенсі освятити, - сказала мати і перехрестилася, - може, його тамтешні Фашизди заговорили.

- Так, ну тебе справді. Фашизи. Комунізи.

- Ну, дивися сама...

Сказала мати на прощання.

Тоня, проте послухала її, відключила холодильник. Витягла з нього вміст. Помила, протерла, просушила, запалила в ньому свічку і прочитала, збиваючись і плутаючи слова «Отче наш» Закінчивши процедуру чищення та освячення Тоня вставила штепсель у розетку.

У ній щось зловісно затріщало, забурчало, потім з неї вискочив сніп фіолетово-синіх іскор.

Увечері до Тоні зайшов батько щодо дегустації нової порції самогону.

- Ой, ти мати троля - ля. Вигукнув він, побачивши обгорілу до невпізнання дочку, що лежить на підлозі біля «соліста кухонного хору» холодильника марки Веко.

- А я говорила, - голосила мати над пахнучою сирим піском могильною ямою, - а я попереджала. Освяти. Поклич батюшку. Але ж вона не слухала. Вона ж розумна. Вони зараз усі розумні.

Застукав молоток, вганяючи цвяхи у свіжостругану труну.

- От і лежи тепер тут, - витираючи хусткою сльози, голосила мати над могильним пагорбом, - а послухала б мене повік прожила б. Ой ой.

Військове начальство, як не просив Саня Мороз, не відпустило його на Тоніний похорон.

Втім, не минуло й сорока днів із Тониною кончини, як поруч із нею ліг (розірваний на шматки бендерівським стингером) молодший командир Саня Мороз.

Після сороковин Тонін батько перевіз: холод, що гріє душу, холодильник марки Веко (хоча на нього претендували і навіть між свояками трапилася невелика бійка родичі Сані Мороза) до себе додому.

Дядько Костя

- Що сидимо, - з надзвичайним подивом у голосі, запитав Леонов у своїх підлеглих, - побудова через п'ять хвилин, а ви в хер не дме. Бігом. Мухою до місця збирання!

Бійці, не зважаючи на посинілого від крику і хвилювання командира, продовжували займатися своїми справами.

- Я не зрозумів! Ми що російської не розуміємо!?

- Бий, - наказав сержант Свиридов своєму напарнику з гри в карти, - мою даму.

- І поб'ємо її нашою шісткою!

- Даму шісткою? Ну, ти бляєш...

- Так-то козирна шістка!

- У нас черви козирі, а ти бубей кидаєш.

- Коли це у нас черви козирами стали?

- З самого початку.

- Ні, я так грати не буду.

Карти віялом полетіли на підлогу.

- А я сказав карти підняв і бий мою даму ... як годиться, а не поб'єш так я тебе морду начищу до блиску.

Боець, невдоволено сопучи, - «Черві. Черв'яки. Бубни були козирами», - почав піднімати карти з підлоги.

- Ви, що цибулі поїли чи так охуїли. Здивовано дивлячись на своїх підлеглих, промовив Леонов.

- Я сказав, швидко встали і вийшли на шикування.

Бійці неспішно вийшли на подвір'я, вишикувались у шеренгу і попрямували, тупцюючи армійськими черевиками бруд, до місця загального збору.

- Це що за фокуси, - закричав полковник Артемов, - старший командир чекає, бійці чекають. Леонов у

чому справа... чому твій підрозділ є на побудову не в належний час?

- Я скажу, чого, - заявив сержант Свиридов, - він не знає. Ми тут із бійцями референдум провели і ухвалили на завдання більше не ходити.

– Чого провели? Заляпав вигорілими віями Артемів.

– Загальний референдум. Народовладдя у нас.

- Народ ... чого?

- Влада.

- Ви щось поплутали, бійці, - обличчя полковника налилося кров'ю, - в армії ніякої горловласності немає і бути не може! У ній присяга, статут, дисципліна та верховенство наказу.

- І ми за те, щоб усе було, як належить, за статутом, - погодився з командиром Свиридов, - нам золоті гори, коли контракт підписували, обіцяли, а востаннє годували на пункті відправлення, а це рахуй майже місяць. Тепер замість їжі видають коробочки сірого кольору. Їх не те, що є на них, і дивитися без сліз не можна. Води три літри на добу. Білизна видавали лише двічі. Спимо на голому матраці.

– Ви присягу давали? - заволав полковник, - давали! У ній, що сказано, пам'ятаєте?

Полковник взявся цитувати текст присяги:

- Військовослужбовець зобов'язаний стійко переносити тягарі та позбавлення військової служби, виконувати накази командирів та начальників, старанно осягати нову військову спеціальність.

Закінчивши цитувати Артемов продовжив:

- Їм хліба день не дали, і вони розхникалися, як дівчата. Народовладдя тут влаштували. Я вам бля влаштую!

- Гаразд хліб, - заспокоїв полковника Свиридов, - переб'ємося якимось. Тут магазинів повно. Там і хліб та крупа. Я-то є ми, про дядька Костю хочемо поговорити. Нам обіцяли аргентинський видавати, якого вживиш і добу можна ситим і бадьорим ходити, але замість нього вже вкотре підсовують бодягу, від якої не те, що не пре, а навіть і не вставляє. Як із такою дурницею в бій іти. Наша відповідь така. Поки що аргентинського дядька Костю не привезуть. Ми на завдання не підемо. А ви що мовчите. Звернувся до бійців Свиридов, що стояли на плацу.

— Ми теж не підемо. Немає дурних! Давай нормальну дурницю! Аргентинську! Даєш аргентинця!

Дружно загудів (виданий головнокомандувачем у підпорядкування полковнику Артемову) військовий контингент.

– Бійці, солдати, друзі, пацани, – Артемов перейшов на дружній тон, – я розумію. Але тут таке діло.

Машина, яка везла аргентинського дядька...

потрапила під артобстріл і весь порошок розлетівся, звісно. Я наказав видати нашому вітчизняному.

- Треба було так і сказати, - заявив Свиридов, - а не яйця нам крутити і пхати всяку бурду. Як ми першокурсники які і аргентинську кокошу від самопалу не відрізнимо.

- Гаразд. Тихо. Спокійно. Я зараз.

Артемов попрямував до штабного приміщення.

- За чеченами пішов, - сказав хтось із бійців, - вони в них тут замість загороджувальних загонів. Нині всіх покладуть.

- Це ми ще побачимо, хто кого покладе. Сказав на це Свиридов і зняв калаш із запобіжника.

Невдовзі повернувся Артемів. Обличчя його сяло:

- Ось, пацани, аргентинський дядько Костя. Зі свого НЗ. На всякого пожежника тримав. Можна сказати, що від серця відірвав. Беріть, вживайте. Знай свого командира, котрий батько солдату! Що дивишся Свиридов відкривай пробуй і скажи, якщо ти такий у нас правильний, що член від хрону легко відрізняєш, аргентинець це чи байда!?

Свиридів багнет ножем вспорів поліетиленовий пакет. Нюхнув білий порошок і звів очі до неба.

- Ну, - поквапили його бійці, - як?

- Ніштяк. Ось інша справа. Ковбасить не подитячому! З такою дурницею не те що в бій. У пекло не страшно.

- Якщо все правильно, - сказав Артемов, - то поїхали. Справа чекає. Наказ виконувати треба!

- Давайте по одній доріжці, - попросив Свиридов, - перед далекою дорогою.

- Гаразд, - погодився батько солдатам, - давай по одній. Тільки швидко. Справ у нас сьогодні по самі не хочу!

- Встигнемо, - запевнив Свиридов, підносячи ніздрю до аргентинського дядька Кості, - все встигнемо, командире.

В цей час пролунав оглушливий вибух. «Дядько Костя» повільно кружля тихо опускався на закривавлені шматки споживачів.

- У розташування Артемова більше дядько Костю не відправляй.

Сказав завскладу зам по тилу сивий підполковник: безперечно, добре пам'ятає і афган, і першу, і другу чеченську.

- А чому так? Зав'язали чи що?

- Можна і, так би мовити, але правильніше буде споживачів більше не лишилося.

- А куди ж вони поділися? Поцікавився зав складом.

- До мобільного крематорію вирушили.

Відповів зам по тилу і співаючи пісню «Не плач дівчисько» попрямував до штабного приміщення.

Амністія

Представник приватної військової компанії, що приїхав на «Чорну Зону» вербувати зеків на війну з укробедерівцями, говорив довго та квітчасто.

Про дідуся, який за певних обставин може стати бабусею, про гумову попу, про бандерлогів, рабів на галерах, обрізання плоті, вуха мертвого осла, швидку дорогу в рай, про колупання в носі і про те, як жувати соплі і розмазувати їх по папірцях .

Поставивши жирну крапку у своєму спічі, представник запитав:

- Всім зрозуміло?

— Зрозуміло.

У розбій відповіли представники «Чорної зони»

— Ну, якщо зрозуміло. Тоді ті, хто погоджується підписати контракт... проходять до будівлі адміністрації. Мої люди... я теж... деякий час... там буду... проведуть із кожним із вас співбесіду.

Заглянути до вас у вічі, щоб визначити справжній ви лицар плаща та кинджала чи фраєр дешевий.

Представник залишив плац.

Зекі почали обговорювати почуте.

Одна група заявляла, що це підментована контора і кантуватись у ній за падло.

Інша стверджувала, що там кантується правильна братва, яка давала зуб за одні ніштяки.

Злодій рецидивіст Погожин Ігор Іванович, володар (за сіро-коричневий колір свого обличчя) поганяло Чалий, докурив сигарету та пішов до будівлі адміністрації.

- Тут що – чи ксиву підписують?

Поцікавився Чалий у вербувальника.

- Що хочеш записатися?

- Типу того.

- Так типу чи конкретно?

- Начальник на плацу гнав, що за шість місяців нам амністія ломиться. Так ні?

- Якщо не вб'ють, то так.

- Ну, а якщо замочують, то тоді що?

- Тоді просто до раю, не дивлячись на всі гріхи твої, а тіло нададуть землі в тому місці, яке ти вкажеш у своєму заповіті. Пам'ятник до неба та твоє ім'я золотом на ньому.

Вербувальник виміряв Чалого поглядом і обнадійливо додав:

- Але ти... я бачу... мужик міцний. Тебе просто так не завалиш. Ну, будеш підписати?

- Підпишу, але маю одну мазу.

- Ні, ви подивіться на нього, - сказав з усмішкою в голосі вербувальник, - карний злочинець - рецидивіст, півжиття на зоні провів і умови тут диктує.

- Стривай, постривай, - зупинив підлеглого представник приватної військової організації, який щойно сипав на плацу цитатами та афоризмами. - Ну, давай бомби за свою умову.

- Я підпишу, але тільки відпустити додому, начальник, - оголосив своє прохання Чалий, - п'ятнадцять років рідний дім, матінку з татом не бачив. Може, й не побачу більше ніколи. Вони тут поряд живуть. У Чорнокам'янському.

Кольоровий виступ вийшов і незабаром повернувся з пухкої папкою.

- Ну, що... погортав я... справа твоя. Чоловік ти правильний, як казали, колись соціально близький. Тож дам я тобі відпускний на два дні. Однак щоб у тебе не з'явилося бажання зробити ноги. Ми повісимо на тебе браслет, а якщо спробуєш його зняти, то ломиться тобі в такому разі п'ятірочка або вогонь на поразку при спробі втечі.

- Зуб даю, - пообіцяв Чалий, - начальник, не втечу.

Вранці наступного дня Погожин І. І. він же рецидивіст Чалий вийшов із вагона поїзда на мокрий перон станції Чорнокам'янське.

Мрячив дощ. Вітер терзав нещасні двері станційної будівлі. На міських вулицях жодної душі. Точно все місто викосив китайський вірус, який нещодавно пролітав по світу.

- Чалий? ти чи що?

Вигукнув рецидивіста Погожина чийсь голос.

- Ну, я, а ти хто такий будеш?

- Штир! - Вигукнув чоловік, - спільник твій. Невже не визнав?

Чалий придивився до чоловіка.

- Пам'ятаю, пам'ятаю... чогось такого, а ти що живеш тут?

- Ні, я нещодавно відкинувся. Місяць інший погуляю і назад на зону. Там звичніше. У Чорнокаменському дупа.

- Гумова. Згадав вислів представника Чалий.

- Повна! Розсміявся Штир і поцікавився, - ти звідки взявся. Відкинувся чи що?

- Типу того? Ухильно відповів Чалий.

- Ну, то це обмити треба, - радісно проголосив Штир, - погнали до Зорьки! Там якраз братва гуляє!

- Це шинок на Комсомольській чи що?

- Ага, тільки це зараз не Комсомольська, а Митрополитська. І Кривий там, і Сірий, і Леха, і Свирид.
- Ні, я спочатку маю на старих своїх подивитися, а потім уже...
- Че на них, - перебив Чалого Штир, - на старих тириться, коли в Зорьці на нас молоді баби чекають...

Весела компанія злодіїв рецидивістів зустріла Чалого дружніми обіймами та повною склянкою Абсолюту. За Абсолютом, вискар, коньяк, розмови за те се, запрошення на чергову справу: від злому кіоску, до пограбування банку.

- Ні, братва, я в ЧВК записався.
- Це типу чого?
- Начебто армії. Укропів піду з піндосами мочити.
- І правильно, Чалий, - підтримала рішення рецидивіста Погожина братва, - та ми їх усіх порвемо, затопчемо, холодом заморимо. Перекроїмо їм газ і кранти підорам піндоським... Самі приповзуть світову просити. А ми їм зробимо ви́лы з вензелями і в козлів опустимо.
- Я відлити. Чалий хитаючись, спотикаючись і хапаючись за стіни, попрямував до приміщення з літерою М на дверях.

- Стій. Стій. Ти сюди не ходи, – зупинив рецидивіста бармен неросійської зовнішності, – ремонту там. На вулицю ходи. Там вбиральня їсть.

Чалий вийшов у двір і хитаючись, падаючи і встаючи, взяв курс на громадський сортир.

Через два дні в воріт будинку батьків Чалого, що покосилися від старості, постукали.

- Чого треба? Не відчиняючи хвіртки запитав батько рецидивіста.

– Рецидивіст Чалий. Він же Ігор Іванович Погожин. Тут мешкає?

- Він тут уже п'ятнадцять років, як не мешкає.

– А наш навігатор показує, що він тут у Чорнокам'янському. Відчиняй, діду, ворота. Поки що ми їх тобі не винесли!

- А ви хто такі будете, щоб я вам відкривав?

- Ми ті, кому належить. Я починаю рахунок. На цифру п'ять не відкриєш, завдамо непоправної шкоди твоєму житловому фонду. Один. Два. Три.

Бразнула клямка. Ворота відчинилися. Плечиста людина відсунула встала в нього на шляху рідкого чоловічка.

- Ти в хлів. Ти на дах. Наказав він своїм підопічним.

– А я до хати. Пішли дід, - плечистий штовхнув отця Чалого дулом калаша в спину, - і дивись у мене. Якщо що, то відкриваю вогонь на поразку.

Незабаром плечистий вийшов надвір. Тут на нього вже чекали підлеглі.

- Ну що у вас?

- Нікого немає. Все чисто.

- А де ж якщо навігатор показує, що він у Чорнокам'янському?

- Так Чорнокам'янськ великий. Відповів молодик з електронним приладом у руках

- Я й не знав, що півтори вулиці та хлів у нас тепер називається великим містом. Давай, вмикай свій пеленг і обчислюй, де це падла сховалася.

- Навігатор начебто туди показує.

— Туди це кудись. Поцікавився недобрим голосом плечистий.

- Прямо.

- Ну, то й пішли прямо.

Пройшовши кілька вулиць навігатор зупинився біля громадського сортира.

- Це тут.

- У сортирі чи що?

- Так, звідти сигнал іде.

- Подивися є там хто, - наказав плечистий свої підопічним, - якщо щось валите його.

- Так, а це...

- Оформимо, як спробу до втечі. Заспокоїв своїх бійців плечистий.

Бійці зникли в туалеті, а вийшовши звідти, рішуче заявив:

— Ні, там нікого.

- Я говорю там він. Подивіться на прилад.

- Взагалі дошки там поламані. Може, він провалився.

- Треба піти за баграми, - сказав плечистий, - перевірити.

- Ми в лайні колупатися не будемо. Ми так не домовлялися

Запротестували бійці.

- Ми тут не домовляємось, а наказ виконуємо.

- Може, він браслет свій зняв і в сортирі втопив. Припустив навігатор.

- Може й так, - погодився плечистий, - а наше з вами завдання його звідти витягти й у частину доставити. Це все — річ казенна.

- А що ви тут, робите, - поцікавився у плечистого бармен (неруської зовнішності) ресторану Зорька, - що за проблеми....

- Зека, що втік шукаємо. Чи бачив такого?

Плечистий показав бармену фото рецидивіста Погожина І.І.

- Бачив. Бачив, - затораторів бармен, - до нашого ресторану гудіти. Скло бити, стільці ламати. Бандит. Усі тут бандити.

- Дзвони ментам, - наказав бармену плечистий, - нехай їдуть і розуміються.

Незабаром біля сортира гальмувала поліцейська машина.

- Що тут у вас, - поцікавився літній поліцейський, - чого викликали?

Плечистий швидко виклав суть проблеми.

- Це що. Я. Маю в сортирі копатися?

- А хто? Поцікавився плечистий.

— Ваш клієнт. Ви і копайтесь. Савелов, - звернувся поліцейський до водія, - заводь мотор. Поїхали назад.

— Куди поїхали. Куди поїхали, — плечистий навів на поліцейського дуло, — нікуди ти не поїдеш.

- А ти не лякай, - поліцейський розстебнув пістолетну кобуру, - ми лякані.

- Я не лякаю, - понизив градус розмови плечистий, - я прошу. Організую команду МНС. Мені звіт треба написати. Не поїду ж я пустим до начальства.

- Не будуть чеесівці в гавні копатися, - запевнив поліцейський, - треба бомжів звати.

- Так поклич.

- Так озолоти, - поліцейський простягнув долоню, - тоді покличу. Вони теж непогані просто так гавно заважати.

Плечистий витяг кілька великих купюр. Хвилини за десять біля сортира намалювалася невелика компанія бомжів з кілками в руках. Збоку вони були схожі на розбійників з великої дороги.

- Ну, що шукати? Запитав очевидно старший команди.

- Жмура, - відповів плечистий, - або електронний браслет.

Команда увійшла усередину сортира.

— Є. Є. Долинуло з приміщення, - швидше за все жмур. Дзвони пожежникам. Тут без багрів не витягнеш.

- За просто так, багри, та ще й на таке діло... не дам.
Заявив старший пожежник, який прибув до сортира.
- Я заплачу.

Плечистий знову дістав із кишені кілька купюр.

Тіло рецидивіста Погожина витягли на поверхню та обмили водою із брандспойту.

- Як він туди потрапив?

Дивлячись на труп, спитав плечистий.

- Легко, - відповів пожежник, - цьому сортирові сто років на обід. Дошки в ньому з того часу ніхто не

змінював. Вони під ним розійшлися і пішов на дно. Якби тверезий був, то може б за край ухопився, а п'яний, що море, що лайно. До речі, він не перший. Тут знаєш скільки народу потонуло. Чи не перерахувати. Скільки разів просили, писали, вимагали. Забрати цей сортир. Скільки разів начальство присягалось його знести чи хоча б відремонтувати. Куди там.

Біля тіла потроху зібрався пристойний натовп. Незабаром підійшли й батьки Чалого.

Батько винен переминався з ноги на ногу. Мати жувала хустку і бурмотіла щось сльозливе.

У натовпі, не звертаючи уваги на покійника, сперечалися двоє мужиків.

- А я тобі говорю, - доводив маленький мужичок великому мужику, - ми їх все одно затопчемо цих піндосів.

Ми найбагатша країна у нас ліс, газ, нафта... все що хочеш, а в них що. Підори одні й колупати.

- Багата, а сортир нормальний збудувати не можемо. Навів контраргумент великий.

- Що мені твій сортир, сортир. Я в нього не ходжу. Я люблю під кущем. Кульбаба в дупу тицяє. Ось така благодать.

Поховали рецидивіста Погожина І. І. не там, де, як запевняв представник, він забажає, а на краю занедбаного цвинтаря.

Обеліска на його могилі (до неба), як запевняв вербувальник, не поставили і не вигравірували на ньому золотом ім'я покійного.

На могильному пагорбі стоїть простий дерев'яний хрест... і ні літери, ні рядки на ньому.

Тепла блакить

Потяг смикнувся і повільно, як велика гусениця поповз у напрямку сонця. За вагонним вікном пропливли залізничні будівлі, промайнули багатоповерхівки передмістя, замиготіли: дерева, поля, річечки, озерця та болотця.

Коли поїзд набрав хід новобранці витягли зі своїх рюкзаків та сумок ситні закуски та пляшки з прохолодними та міцними напоями.

- Пішли з нами, Афоне.

Запропонував Опанасу Іванову такий самий як Опанас призовник Гриня Старовойтов хлюпаний малий з бляклими очима.

- Вип'ємо, закусимо, коротше, душевно посидимо.

- Ні, я не піду.

- Йому з нами за падло. Сказав Грині призовник Єгоров, міцна істота з обличчям дегенерату.

- Ні, просто не п'ю.

- І не куриш.

- Не курю.

- Хто не палить і не п'ють. Той дебілом і помре
Скаламбуріл Єгоров.

- Єгор. Гриня. Ви йдете чи як?

- Ходімо. Ідемо.

Незабаром від місця загального збору повіяло
приємним апетитом, спиртною та гучною
розмовою.

Опанас дістав із рюкзака курку, огірки, помідори,
кілька скибок пшеничного хліба, пляшку
мінеральної води. Все це з пожадливістю з'їв, витер
руки серветкою і витяг з рюкзака томик свого тезки
Афанасія Тютчева. Іванов вже відвик читати
паперові книги, але в складі (з метою безпеки, як
пояснив командир, що їх супроводжував) не було
WIFI.

Є в осені первісної

Коротка, але чудова пора.

Саме така пора стояла за вагонним вікном.

Весь день стоїть як би кришталевий

І променисті вечори.

Краєвиди, що пробігали за вагонним вікном, були
пофарбовані променистими вечірніми фарбами.

Де бадьорий серп гуляв та падав колос

Тепер уже пусто весь простір навколо.

Панас відвів погляд від сторінки.

Склад вискочив з лісосмуги і побіг повз величезне скошене поле.

Все, як у Тютчева, подумав новобранець.
Порожнеча, простір і чиста і тепла блакить над світом.

Потяг пробіг повз півстанок, промайнула:
платформа, кіоск, рекламний щит, чоловік, жінка,
дитина, ворона... Все це змішалось в голові Опанаса
кольоровою каруселлю, і він заснув.

Що снилося новобранцю Іванову?

Поет Тютчев?

Сукупність із сусідкою Дашею, за яким нахабно
підглядав, блискуче на пустому борозні тонке
волосся павутиння?

За вагонним вікном уже стояла ніч, коли, як у
відомому ВІРШІ «склад на слизькому схилі раптом
зігнувся страшним креном, від рейки колеса
відірвав...»

Коротше, через влучне влучення M142 HIMARS
склад злетів на всьому ходу з рейок і пішла тиснути
нелюдська сила всіх, хто підвернувся їй під гарячу
руку.

Вагони, колеса, двері, полиці, стоп крани, валізи,
сумки, рюкзаки, гальма, збірка віршів Фета з його

«Є в осені...» прохолодні та міцні напої. Нелюдська міць трошила, терзала і ламала призовників, які так і не доїхали до місця призначення. Розбивала вщент їхні надії на швидку перемогу та бойові нагороди. Змітала у загальну купу (з їхніми сподіваннями на підвищення по службі) супроводжуючих призовників командирів. Ломала зростаючі на схилі ні в чому неповинні: польові квіти, кущі малини, нерозумна тростина, молоду струнку ялинку, польову мишу і крота, що вибрався з нори подивитися на світ.

Якийсь час були чутні несамовиті крики, жахливі крики, слабкі стогін, наполегливі прохання про допомогу, але ніхто не прийшов, не прибіг, не приїхав і не прилетів, тільки місяць байдуже лив своє бліде світло на апокаліптичну картину.

На світанку зграю бездомних собак розбудив призовний гавкіт волохатого пса, що мав колись прізвисько Марат.

У всіх членів собачого угруповання нещодавно були прізвиська, господарі, їжа, вода - нормальне собаче життя, але спецоперація позбавила їх господарів, місць проживання та головне їжі.

- Чого брешеш? Чого псам спати не даєш?
Розплющивши очі спитав ватажок зграї альфа самець (як він любив себе називати) бульмастиф Тарас.

- Чого спати. Чого спати, коли жратва наспіла. Все свіже і ніким ще не зворушене, не галками, не воронами, не лисицями, не жуками. Бр – ри. Тікати треба. Поки вся ця банда не пронюхала, і похоронна контора не приїхала.

- Ой, знаю, - позіхаючи, сказала приваблива сучка Кудря, - я ці похоронні команди. Їх лише за смертю посилати. Тягнуться, повзуть, сперечаються, хто цілих трупаків тягатиме, а хто частини.

- Так вишикувалися. Оголосив ватажок Тарас, Згряя покійно (не те, що бійці часткової мобілізації) виконала команду ватажка.

- Гав гав. Тарас прочистив горло і почав інструктаж.

- Нагадую ще раз, Характер наших стосунків альтруїстичний. Кожен пес підпорядковує свої особисті інтереси інтересам усіх. Зараз ми не Бобики, Шарики, Жучки та Барбоси, ми одна ціла псина. Ім'я, яким СТАЯ чи КОЛЕТІВ як кому подобається. І ще запам'ятайте виживає не сильний, а розумний. Видобуток ділимо порівну. Молодші слухаються старших. Старші несуть тягар відповідальності всіх. Все зрозуміло?

Згряя відповіла дружним гав.

- Тримаємо дистанцію метр один від одного. Бігом марш!

Дав команду альфа самець і згряя рушила в дорогу.

Ватажок зупинився на схилі і подивився вниз. Кювет, канава, піщана дорога являли собою розкішний обідній стіл, на якому лежали: свіжі мізки, височіли м'ясні стегна, нагромаджувалися легені, що дихали, красувалися соковиті печінки. Одним словом, усе те, що кілька годин тому називало себе царем природи.

Тарас намітивши собі нутроці хлопця, біля якого валялася обвуглена книга, проковтнув багату слину і стрімголов кинувся до видобутку. Ох гарна була печінка призовника, ах! якими апетитними були його мізки та нирки. Накушавшись альфа самець, як він сам себе називав, приліг на височину і почав дивитися на бенкет, що бушував у долині. Кого тільки не було на цьому халявному обіді. Пси, і лисиці, ворони, галки, єноти, жуки могильники, крупчасті ховрахи і навіть одна гієна, що втекла з розбомбленого зоопарку.

Вдалині почувся рев вантажних машин. З кабіни вантажівки виліз мордатий дитину.

- Ану пішли, суки! Зазвичай крикнув він і дав чергу у бік тих, хто обідав.

З гавканням, вереском, лясканням, карканням... тваринний світ залишили місце «царського» бенкету

- Блядь, - погладжуючи живіт, що бурчить від голоду, сказав сержант Котляров, - третю добу не жрамши. Ось суки. Ну, падали. Своїх не кидаємо.

Все за всіх, а як допомогу прислати... так херушки!
У кого ще з жратви залишилося?

Питання залишилося без відповіді. Підлеглі порожніми холодними очима дивились на командира. По спині сержанта Котлярова пробігли мурашки. У погляді своїх бійців він прочитав смертний вирок. Адже з усього особового складу був м'ясний. З його двометрового зросту можна було кілька днів варити юшку.

- Відставити дивитися на мене, - наказав Котляров, - ділом займіться. По лісі пройдіться, по селах може чогось пожерти знайдете.

- Так, ми вже все, що можна оминули. Немає тут нічого, крім руїн, та розгорнутих танків та самохідок. Ми всі їх обнищпорили.

- Не зрозуміло, - сказав рядовий Полтарашкін, - чому нас кропи ще не пов'язали. Може б хоч нагодували.

- Нагодують вони тебе, - усміхнувся сержант Котляров, - сирою землею від пуза. Вони у наших серця вирізають і сирими їх жеруть. Це їм типу сили надає.

- Кінчай про їжу бухтіти, - попросив сиплим голосом боєць Серебров, - давай про щось інше.

- Про баб чи що?

- Я б зараз у якоїсь стегна відгриз. Так хочеться жерти.

- Ну, я ж просив про їжу не казати!

- Тихо. Тихо, - приклав палець до губ Котляров, - йде хтось.

Бійці пригорнулися до землі.

Почувся шелест потривоженого чагарника і на галявину вийшов рядовий взвод з позивним Бурятом.

- Пацани, - веселим голосом, сказав він, - я їду приніс.

Котляров оглянув з голови до ніг рядового поцікавився:

- А де вона? Щось я нічого на їжу... схоже... не бачу.

- Вона тут поряд лежить. Допоможіть дотягнутися до місця. Я її на собі п'ять кілометрів пров. Захекався. Залишив у лісі. До вас побіг по допомогу.

- Ти здурів, - здивувався Котляров, - їжу в лісі залишив. Її ж сопрут!

- Сопрут. Ну ти даєш. Тут же нікого, крім нас, немає

- Звірі зжеруть.

- У звірів зараз жратви вище даху. Через кожен метр мертвяка лежить. Ну, давай когось у допомогу!?

- Барикін, - звернувся до бійця Котляров, - йди з бурятом.

- А я що... крайній чи що.
- Не хочеш бути крайнім... так будеш першим, хто з голоду ласти склеїть.
- Іванов, - сказав він своєму підлеглому, - сходи з бурят
- Гаразд. Гаразд. Вже й слова не можна сказати. Іду. Іду.

Барикін підвівся:

- Ну, давай, показуй, куди йти.
- Туди. Туди. Прямо. Бурят рукою вказав напрямом маршруту.

Не минуло й півгодини, як Бурят із Барикиним повернулися до місця збору.

- Не зрозумів, - здивовано вигукнув Котляров, - а їжа де?
- Ось їжа.
- Яка це млинець їжа. Це ж собака!
- А собака, що не їжа?
- Точно собака і породиста, - додав боєць Кривошеєв, - здається бульмастиф. У мера нашого міста такий був.
- Тим більше, - зрадів Бурят, - у нас у селищі корейці їх тільки так їдять.
- Тільки бульмастифів?
- Які під руку трапляться. На те вони й корейці!

- Але ж я не кореєць. Обурився Котляров.
- Ну і не їж. Мені більше буде. Заявив боєць
Медведєв.

- А ти що у нас кореєць?

- Може бути.

- Хто ще корейці, - поцікавився Котляров, -
підніміть руки.

Бійці дружно підняли руки до сірого осіннього неба.

- Може ця псина отруїлася і здохла, а ви її
жертимете!?

- Так, ти що, командире. Я цього собаки власноруч
завалив. Глянь... кульове поранення в голову. Він
навіть околіти не встиг.

- І справді теплий. Підтвердив слова Бурят
Медведєв.

- А якщо він трупаків жер?

- Так це ж він жер, а не ми. Парував винахідливий
на аргументи Медведєв.

- Якщо ми його зжеремо... ми самі людожерами
станемо!

- Краще людожерами, - парирував Медведєв, - ніж
трупаками

- Може й так, - погодився командир, - а хто його
вчинить? Чи ми його зі шкірою гризтимемо?

- Я поділяю, - заявив боєць Ломтєв, - даремно, що у мене позивний М'ясник. Я ж три роки на м'ясокомбінаті у обробному цеху працював. Ми там цих собак тільки так... для північних корейців... розбирали!

За годину від альфа самця, як він сам любив себе називати, Тараса залишилися лише шкура та кістки.

У собачому угрупуванні, яке колись очолював альфа самець Тарас намітився новий лідер американський пітбультер'єр, який мав колись кличку Туз.

Поцілунок тонкий шовк

Сонце тільки - тільки зникло за обрієм, а в небі вже мерехтіла самотня зірка.

На столі навколомажорною музикою задрібняв айфон. Віктор узяв його в руки і ковзнув пальцем на дисплеї. На екрані виникло жіноче обличчя і ніжний співучий голос промовив:

- Привіт, Вітюша, привіт. Рада нарешті тебе бачити. Ти чому не дзвониш?

- Та ти що, Зоїнька - Заїнька. У день по сто разів тобі дзвоню і все без толку... або у вас там зв'язок

поганий... або у нас інтернет глушать. Зараз у зв'язку із цими подіями нічого не зрозумієш.

- А я думала, що ти собі вже іншу знайшов.

- Як ти могла таке подумати, - здивувався Віктор, - як ти змогла таке собі уявити. Мені не потрібна нова! Ні ні і ні! Мені потрібна моя стара, єдина, ніжна, ласкава, красива, кохана, моя Зоїнька - Заїнька.

Віктор витримав паузу і почав виразно декламувати:

- Я люблю тебе всю: від верхівки до п'ят. І, звичайно ж, кожную клітинку між... І посмішку-зорю, і втомлений твій погляд, і в будь-яких вбраннях, і зовсім без одягу.

- Без одягу не вийде, - засміялася Зоя, - у нас холодно,

- Я ось... бачиш, - відео очей айфона ковзнув по Зоїній фігурі, - у теплих штанах, куртці та в'язаній шапочці.

- Тобі дуже йде ця шапочка, - зауважив Віктор, - саме під колір твоїх очей. Ти де таку купила?

- Купила! У нас тепер нічого не купиш. Магазини закриті. Ринки розбиті. Так що я не купила, а сама зв'язала...

- Очманіти, як добре! Але ж ти не вмієш в'язати?

- Правильніше сказати в минулому часі - не вміла, - поправила Віктора дівчина, - а в теперішньому

вмію. Мене нещодавно навчила цьому одна жінка навчила. Ми з нею в бомбосховищі познайомилися. Я тепер велику частину часу в ньому проводжу. Треба ж чимось зайнятися. Зв'язок поганий, спілкування ніякого: ні фейсбука, ні ютуба, ні телеграма... нічого немає... ось і взялася за в'язання.

- Молодець, молодець, Заїнько, - похвалив дівчину Віктор, - зв'яжи і мені шапку. Я обсипатиму її тонким шовком моїх поцілунків. Тому що її в'язали твої руки, твої долоні, твої пальчики, які я так люблю цілувати. Ти, коли повернешся додому, щоб я міг їх цілувати не в своїх снах, а наяву.

- Важко сказати, - сумним голосом відповіла Зоя, - з пекла швидше вирвешся, ніж звідси.

— Що все так погано.

- Давай не будемо, - попросила дівчина, - про сумне. Краще ти ще про посмішку зорі та шовк поцілунків розкажи. Я щось раніше за тобою такого романтизму не помічала.

- Але ж ти, - Віктор посміхнувся, - і ти раніше не вміла в'язати, але навчилася. Ось і я в розлуці з тобою відкрив у собі поета!

- Так це ти що - чи про кохаю від верхівки до п'ят написав?

- Ні, - винувато посміхнувся Віктор, - це не я, але підписався б під кожним рядком. Хоча я теж дещо

написав, але читати ... поки ... тобі це не буду. Вони ще сирі.

- А про що, - поцікавилася Зоя, - твої вірші?

- Звичайно про мою величезну ... нескінченну! вічного кохання! до тебе. Мені здається, Заїнька, що я люблю тебе не тільки в цьому житті, але й любив у потоці нескінченної низки моїх перевтілень.

- Стривай, - зупинила Віктора дівчина, - але в інших перевтіленнях ти міг бути жінкою.

— Але тоді, — парирував Віктор, — ти могла бути чоловіком.

- Однак у якихось перевтіленнях ми могли бути з тобою жінками чи чоловіками?

- Але ми могли любити один одного: сестрами, братами або таємними одностатевими коханцями.

- Одностатевими. Ну ти даєш. У давні часи за це могли і...

- Так, могли, - продовжив думку Зої Віктор.

- Вітю, - засміялася Зоя, - ти точно сьогодні Шекспір! Стривай... хвилиночку... хтось стукає у двері.

Зоя встала з дивана і пішла з айфоном у руці до вхідних дверей. Віктор почув, як вона запитала:

- Ви хто?

- Ми військовий патруль, - відповів Зої, приглушений чоловічий голос, - а ти що тут робиш?

- Я живу тут, - відповіла Зоя, - хіба не видно.
- Документи покажи. Вимагав верескливий чоловічий голос.
- А ще чого.
- Ти, що хорт чи що. То я ті навчу «сьогодні» батьківщину любити Документи показала. Я сказав!
- З ким це ти розмовляєш. З інструктором із терористичного центру.
- З якогось центру. Я з хлопцем своїм розмовляю.
- швидко віддала мені свій вібрадзвін. Я сказав швидко... поки я тобі клешню не зламав.
- На дисплеї з'явилося розкреслене чорними лініями обличчя.
- Ну, че бандерівець, припливли.
- З чого ти вирішив, — намагаючись говорити спокійно та впевнено, відповів Віктор, — що я не бендерівець. Я росіянин. Віктор Петров. Я в Росії живу. У Москві.
- Знаємо ми вас майданутих. Ви... бля... як що, - сказало, вискалив ряд гнилих жовтих зубів, обличчя, - так одразу росіянами стаєте.
- Так, я тобі паспорт покажу. Віктор підвівся, збираючись піти за паспортом.
- Сядь, піндос! Якщо ти руски... то якого хера ти з бендерівкою базариш?

- Хто тобі сказав, що вона бендерівка? Вона російська. Просто її війна в Україні застала.
- Ось ти кріп і спалився.
- В сенсі?
- Не в, а на.
- Добре. Нехай буде на. Але повірте, що вона своя російська.
- Нам ваще по барабану хто він російська, білоруська - головне що вона баба і ми з пацанами її хочемо. Так, пацани.
- Хочемо. Хочемо. Ще як хочемо.
- Тож дивись сюди, Вітеку. Ти хер такого й у порнохабі побачиш. Тягни її сюди, пацани. Будемо сеанс Витюхе показувати!

На екрані з'явилося заплакане обличчя Зої.

- Ну, че шалашовка хохляцька сама роздягнешся чи ті роздягнутися?
- Хлопці, пацани, - закричав Віктор, - я вас прошу, благаю. Хочете навколішки перед вами встану. Вона своя. Своя вона. Російська. Подивіться на її паспорт.
- Заткнися, кріп, - крикнуло у відповідь смугасте лініями обличчя, - дивись, і своїм передай, що так буде з кожною вашою блядиною укропською. Давай, починай, пацани.

- Хлопці, маю квартиру в Москві. Авто. Рахунок у банку. Я вам все віддам. Тільки не чіпайте її.

- На хер мені, кріп, твої тачки, хати та бабки. Мене може не сьогодні завтра замочать, а кропиця твоя нам якраз. Може, це наша остання баба в цьому житті.

Зою кинули на диван і численні руки почали зривати з неї одяг. Зоя пронизливо закричала.

- Заткни їй хліборобство! Наказав, очевидно, старший команди.

Боець у касці заткнув Зої рот її спідню білизну. Боець зі спущеними до коліна штанами навалився на Зою усією своєю стокілограмовою вагою.

- Дивись, дивись кріп. Бач, як укроп твоя під Темою ходить. Вдуй, їй погладша Тема ... по самі не хочу.

- Добре, дай мені. Зажадав у Теми його бойовий товариш.

- Так, постривай, Костян! Я тільки почав. Встигнеш ще. Ой, бля добре йде.

- Давай швидше. Почали підганяти його інші бійці.

- Ходімо на хер!

- Ти бля її не задуши своєю тушею. Я її дохлу дерти не хочу.

- На цих словах зв'язок перервався. Віктор вискочив у двір, завів машину і не звертаючи уваги на червоні

вогні світлофорів помчав до найближчої поліцейської дільниці.

- Що у вас? Поцікавився черговий відділу.

- Мені потрібна допомога!

- А що сталося? Не відриваючи очей від дисплея свого айфона, поцікавився черговий.

- Мою дівчину гвалтують?

— Де гвалтують.

- В Україні!

- А чим я можу вам допомогти, сидячи у Москві.

- Так, відірвітьесь ви від свого айфона, - крикнув Віктор, - і зв'яжіться з військовою частиною. Нехай вони знайдуть цю хату і врятують дівчину. Їй загрожує смертельна загроза! Так, заберіть свій айфон

- Ось тільки кричати, - сказав, позіхаючи черговий, - тут не треба. Візьміть аркуш паперу, ручку та напишіть заяву. Ми Роздивимось.

- Ви, що не чуєте, що я вам говорю...

Віктор закінчив свою гнівну тираду у камері попереднього ув'язнення. За ґратами сяяла сліпуча зірка.

Зою поховали у спільній могилі з биркою на кісточці N1367. За кілька місяців у таку ж загальну могилу бульдозер звалив останки частково мобілізованого Віктора.

Лист солдатові

Завуч з навчально-виховної роботи (УВР) Ганна Олександр Чичкіна увійшла до класу:

- Здрастуйте, хлопці.

- Здрасту. Будинок. Дас. Ті... Зростає... У різнобій відповіли діти.

Ганна Олександрівна сіла за стіл, поставила на нього два предмети та обвівши чіпким поглядом учнів поцікавилася:

— Хто мені скаже, як називаються ці предмети?

Клас відповів мовчанням.

- Ну, а розповідь Чехова Ванька хтось із вас читав?

Тиша стала ще густішою.

Завуч з УВР тяжко зітхнула від того, що її розчарували пізнання учнів, а може тому, що їй уже давно пенсіонерці доводиться, як і раніше, ходити на цю прокляту роботу: дочці недолугої треба допомагати і дармоїдець син вимагає.

- Ви у нас у якому класі навчаєтесь?

- В п'ятому. Відповів хорошист Альохін.

Ганна Олександрівна знову важко зітхнула, витягла з портфеля, що бачив види, пошарпану книжку, одягла на ніс окуляри, знайшла потрібну сторінку і стала читати.

«Дочекавшись, коли господарі та підмайстри пішли до заутрені, він дістав з хазяйського кляма пляшечку з чорнилом, ручку із заіржавленим пером і, розклавши перед собою зім'ятий аркуш паперу, почав писати»

- Ось цей, бульбашка, як називає його Чехов, насправді носить назву чорнильниця, а це ручка з пером.

Анна Олександрівна від усного інструктажу перейшла до наочних дій:

— Беремо ручку. Макаємо перо в чорнило і пишемо.

Завуч з УВР почала, скрипучи пером писати щось на папері. Поклавши ручку, вона показала дітям написане, учні вголос прочитали:

- Світу мир. Нехай завжди буде мати.

-. Тепер кожен із вас підійде до столу, вмочить перо в чорнило і напише кілька слів.

- А яких слів? Поцікавився Андрій Крапівін

- Ну, не матюків, зрозуміло, я чула, як ти їх вимовляв на перерві. Щойно тобі не соромно. Я трохи з сорому не згоріла!

- А що я...

- Я, я, - передражнила Андрія завуч з УВР, - йди до столу. До столу я сказала!

Андрій виконав наказ:

– Ну.

- Не гну, а візьми ручку в руку! У праві. У праву...
А ти в нас шульга. Ну тоді в ліву.

Андрій виконав наказ:

-Не так. Не так, дурень. Двома пальцями треба брати. Ось так. Зрозумів?

- Угу.

Андрій вмочив перо в чорнило, написав букву М і з недитячою тугою в очах подивився на залите дощем вікно.

- Ну, що стоїш, як бовван, - прикрикнула завуч, - пиши наступну букву. Яка наступна у твоєму слові – знаєш?

- А.

- Ось і пиши.

Андрій додав до М – О.

Ганна Олександрівна глянула в аркуш паперу:

- Ма – це не слово, а склад. Знаєш, що таке склад?

Андрій немиготливим поглядом дивився на голуба, що сів на підвіконня.

– Так усе зрозуміло. Іди з очей моїх!

Андрій вирушив на своє місце, дорогою він ударив Г. Сорокіна по голові, а В. Татарінов ударив Андрія рюкзаком по спині.

- Ану заспокойтеся, - гаркнула завуч, - поки я вас не заспокоїла. Бач, розпустились мені!

Протягом п'ятнадцяти хвилин учні підходили до вчительського столу і, обмокуючи перо в чорнильницю, писали на аркуші паперу з їхнім прізвищем: літери, склади, слова, а деякі навіть пропозиції.

- Боже мій! Що ти пишеш! Як ти пишеш!

Злилася на недбайливих учнів Ганна Олександрівна

- А як? Запитували недбайливі.

- М'якше, м'якше - не натискай сильно. Чорнило зайве струшуйте з пера. Як ти струшуєш!? Як ти... Дай сюди ручку, бовдур. Дивись як треба! Ну, ось через тебе ляпку поставила. Йди звідси. Катя Орлова підійди до столу. Візьми ручку. Вмочить перо чорнило.

- вмочила

- Пиши

– Що?

- Ім'я своє напиши.

- Катя?

- Ні, - відповіла завуч, - повне ім'я напиши.
Катерина?

- Е. к. а, - Катя почала писати, повторюючи вголос
кожну букву свого імені, імені, - ті... рі...

- Що це таке. Що то за літери. Що за абетка. Якої
такої мови ці літери. А-й А – й. Всі російські
класики зараз у труні перекинулися від твоєї
писанини. Сядь на місце. Кривошеєв іди до столу.

Продзвенів дзвоник. Ганна Олександрівна склала
листи паперу в портфель і вийшла з класу.

За кілька днів учня п'ятого класу (однофамільця чеховського героя) Івана Жукова викликали до кабінету директора.

- Сідай геть туди. Завуч вказала Жукову на стілець. Жуков сів і дивився на репродукцію картини «Три ведмеді».

— Це Петро Кузьмич, — сказала директору завуч, — учень п'ятого класу Іван Жуков. Він у нас особливий випадок. Має батько мобілізований. Захищає Донбас та звільняє Україну.

- Ось воно що. Похвально. Похвально, - лагідно посміхаючись, сказав директор, - ну, а вчиться як у нас, син героя?

- Ну, успішність у нього, скажімо, не хитко не валко. Правильно я говорю, Жуков?

- Нормально. Толі погоджуючись чи оскаржуючи заяву завуча відповів Іван.

- Але наголос, - продовжила завуч, - почерк, почерк просто блиск. Чистої води – каліграфічний!

- Почерк це добре, - похвалив директор, - але почерк вимагає граматики. Як у тебе з граматикою, Жуков? Дружиш із нею. Про Іван народив дівчисько, велів тягти пелюшку знаєш? Бачу, що не знаєш!

- Чого це не знаю, - скривдженим голосом сказав Жуков, - знаю. Це відмінки.

- Бач, здивувався директор, і справді, знає. Ну ну...

- Не хвилюйтеся, Петре Фоміч, - заспокоїла директора завуч з УВР, - я дам йому текст листа. Він його перепише, а граматику перевірю.

Директор глянув на портрет президента, що висів над його головою, і сказав:

- Ну, якщо під вашим контролем, то нехай пише.

- А що, писати щось?

Поцікавився Жуков.

Замість директора відповіла Ганна Олександрівна:

- Іди до класу. Я за кілька хвилин підійду і там тобі все поясню.

Андрій увійшов до класу. У ньому вже сиділо чоловік із десять. Іван тільки хотів поцікавитись у присутніх, що вони писатимуть, як у клас увійшла Ганна Олександрівна.

- Ну, що тут з поголів'ям, - завуч почала вважати, - один, три, сім, десять. Всі в зборі. Можна приступати.

Ганна Олександрівна зробила ковток каламутної рідини з поліетиленової пляшки і жваво затораторіла:

Дорогі хлопці. Наші солдати – це честь та відвага, це сила нашої великої Батьківщини. Вони принесли Перемогу нашому народові 1945 року. І щоразу,

святкуючи День перемоги, відзначаючи День захисника Вітчизни, пам'ятні дати військової слави ми завжди згадуємо які якості нашого народу допомогли здолати ворога. Це терпіння, мужність, найбільша стійкість, любов до Батьківщини. Нехай ці перевірені вогнем війни якості нам завжди супроводжують. І завжди перемога буде за нами! Наша могутня, велика Батьківщина стояла і стоїть на захисті інтересів народів, які потребують допомоги! І сьогодні російська армія, російські солдати - допомагають Донбасу та всій Україні здобути безпеку та впевненість у завтрашньому дні.

Ганна Олександрівна зробила паузу, зробила ковток із пляшки:

-Ну-, продовжимо. Зараз по всій країні відбувається патріотична акція «Напиши листа солдату»

Вчительсько-учнівський колектив нашої школи вирішив підтримати цю патріотичну акцію.

Але ми хлопці пішли далі. Ми вирішили, що писати листи ми не на комп'ютерах та айфонах, а від руки і не просто від руки, а чорнильними ручками – це робиться для того, щоб зв'язати часи. Адже, як ви знаєте, у російських богатирів, які перемогли татарські орди на Куликовому полі, не було

комп'ютерів і у воїнів великої вітчизняної їх теж не було. Писали вони всі чорнильними ручками.

Ми провели перевірку, і ви виявилися найздібнішими. У вас у вас прекрасний каліграфічний підкреслення. Отже, ви й писатимете ці листи. Зараз я роздам кожному з вас листи з текстом листа, а також ручки, чорнильниці... ви вдома, звичайно, після виконання домашньої роботи переписете текст листа в чистий аркуш паперу. Ось він із емблемою «Юнармія». - Завуч вказала емблему в лівому кутку аркуша, - і здате його мені. Я ж, у свою чергу, перенаправляю їх бійцям нашої славної армії. Усім зрозуміло? Жуков пише своєму батькові. Тому що батько Жукова хлопці борються на полях битви.

— А вам платять. Поцікавився у Жукова Авдєєв.

- Рот закрой, - прикрикнула завуч, - справжні бійці воюють за Батьківщину, а не за гроші. Всі вільні!

П'ятикласники, штовхаючи один одного, рушили до виходу.

Жуков дочекався поки мати піде в П'ятерочку мити підлогу. Інакше вона б повік не дозволила писати чорнилом, що не змивається, на кухонному столі. Іван дістав із рюкзака чорнильницю, ручку зі срібним пером, і два аркуші паперу: один чистий, другий із зразком тексту, який слід було переписати. Він вмочив перо в чорнильницю, але замість тексту, який дивився на нього зі зразка

Іван написав

Батю, привіт. Нам у школі дали завдання написати листа солдатові. Мене вибрали писати, бо в мене гарний почерк. Якщо марго ганічний... я точно не пам'ятаю, але добрий. Наша завучиха. Хрюша її так усі в нашій школі звуть, бо вона товста і ніс у неї, як п'ятак у дідусиної свині в селі. Так вона сказала, що в мене найкрасивіший почерк, що такого почерку навіть у відмінниці Зайцевої немає, і ще сказала, що не знає, звідки в мене такий. Батько твій, сказала Хрюша, до школи лише три роки ходив. Мамка теж два класи і три коридори скінчила. Батько, якщо ти знаєш, може, у твого діда почерк гарний був. Бо я бачив у папки твого діда мого почерк. Хрюша про таку сказала б, що це курка дряпала. Дивись, батю, я вже скільки написав, а жодної плями... ну це плями

від цього синього чорнила так їх називаються.
Завучиха казала, що це чорнило дуже дороге.
Дорожче за бормотуху, яку ти п'єш. А Колька з
п'ятого Б тільки цими ляпками і пише. Його
солдатам писати не взяли.

Навчаюся я батя нічого. Гоблін, так ми нашого
директора кличемо, думав, що я не знаю відмінків.
А я знаю їх. Ти, батю, знаєш, що таке відмінки?
Гадаю, що не знаєш. Мамка знає тільки Іменний та
родовий. Мені здається, що вона знову вагітна.
Може, цього разу... ти ж в армії і її не поб'єш...
ногами в живіт... так вона й народить когось, а так у
неї я від баби Юлі чув. Було сім якихось викидень
чи як. Я точно не пам'ятаю.

Батю, у листі, який мені дала Хрюша написано.

«Я тобі пишу солдатів бо там тобі сумно і важко без
рідних»

Може, батю, тобі й тяжко, але нам з мамкою без
тебе тихо та спокійно.

І ще в Хрюшиному листі написано:

«Дорогий солдатів ми бажаємо тобі здоров'я,
терпіння та мужності. Удачі та сил у бою.
Повертайся живим та здоровим»

Заради Бога, батю, прошу тебе не повертайся додому. Бо якщо тебе вб'ють, то ми з мамкою отримаємо за тебе гроші, і вона придбає мені новий велосипед. Ти ж старий, який мені подарував хрещений, пропив. А коли мамка почала тебе лаяти так ти її побив, і вона тиждень лежала в лікарні, а я жив у тітки Ніни. Яка мені казала, що я багато їм, а я в неї їв тільки борщ та кашу. А ковбасу чи м'яса так вона своїй товстій доньці Світці давала, а мені хоч шматочок так немає. І все тільки сядь тут. Стій там. Принеси це віднеси щось. А якщо щось не так. То так по пиці дасть, що не гірше за тебе, батьку.

Батю, а коли тебе дядько Толя побив і тебе відвезли до лікарні. Так я пішов у кімнату, де ти лежав у дротах та трубках. Лікар тоді сказав, що печінка твоя не працює. Так я Бога просив, щоб ти з лікарні не приїхав, а лишився у проводах. Але Бог не послухав мене. Ти приїхав і ввечері побив мене шнуром і пропив нові черевики. Мені до школи не було черевиків інших йти, а коли я через, як мамка мені нові купила, три дні прийшов так Гоблін сказав, щоб я до школи без батька не приходив. Я не прийшов з тобою, бо тебе того дня відвезли до капазе. За те, що ти Валерку кривого поленом по голові побив. Тепер кривий син, як мене побачить так одразу б'є в морду мене. У кров, а заступитися

за мене нема кому. Був би батько може він заступився, але баті в мене немає. Не він є, але його, як мама каже, ніби нема.

У листі заучіхи написано.

«Я бажаю тобі та твоїм друзям відмінної служби та здоров'я»

Батю, я бажаю твоїм бойовим друзям теж загинути. Тому що вони теж б'ють своїх дітей і пропивають їхній одяг. Я чув, як сусідка Зоя казала мамці, що на війну всіх п'яниць забирають. І це добре. Повбивають їх так хоч діти компенсацію отримають. Але сусід дядько Мишко, мамка казала, два місяці вже ходить. Йому нічого не дають за сина війноного. А тітку Валю з дядьком Кирюшею отримали. Машина тепер у них біла, як мені подобається білий колір. Ото б мені за тебе машину нехай не білу, а хоч жовту дали. Але в мене правий немає.

Іван Жуков подивився на копійчану ікону, що висіла на кухонній стіні, що облупилася: перехрестився, тихо і не по-дитячому зітхнув:

- Боженько милостивий. Пишу та плачу. Знаю, що не можна. Батюшка Никодим нам у школі казав, що треба любити своїх мамок та папок, поважати їхні батьки своя. Мамку я ще поважаю. Хоч і вона теж

мене б'є, але папку свого я не люблю. Він мені все дитинство стравив. Він каже, що його били, коли він був малим. Тож за те він мене тепер б'є. Мати забрала в нього гроші з кишені на хліб нам. То він її так бив. Так бив і кричав, що він щур, а він зовсім на щура несхожий. Щури жирні, а мамка худа, як бездомна сучка Муха, що риється в нашому смітнику.

Я тобі Боженька обіцяю, що своїх дітей ніколи бити не буду, а ти за те забери свого батька до себе. Зроби Божу милість. Може з тобою він краще стане, а як він покращає, ти його можеш назад до нас послати.

З повагою Іван Жуков – учень п'ятого А класу.

Іван вклав листа в конверт і вранці віддав його завучу Ганні Олександрівні Чичкіної.

Опівдні в клас вбігла захекана (довга худа на прізвисько Шпала) секретарка директора

- Це п'ятий А? Не вітаючись, спитала вона
- Так, п'ятий А, а в чому річ?

- Жуків тут! Гнівno виблискуючи очима, червоними від злості очима, спитала Шпала.

- Ось він.

- Ану пішли зі мною, письменниче!

- Який я письменник Я книжки...

- Рота закрий. Швидко я сказала за мною.

Жуков пішов до дверей:

- Швидше. Швидше ворушились. Плететься тут.

Шпала сильно штовхнула Жукова в спину і той кулею вилетів у коридор.

- Чого ви так... Почулося з коридору.

- Зараз дізнаєшся. Все дізнаєшся, мерзотник.
Розпустили вас! Зараз тобі все об...

Агресивна мова Шпали поступово згасала і невдовзі її змінила мирна тиша.

У кабінеті директора учня п'ятого «А» зустріла незнайома йому лиса людина з плаксивим бабиним обличчям і молотком у руці.

Про що розмовляв незнайомець із Жуковом – це окрема історія.

Інтерв'ю

Восьмирічний хлопчик на ім'я Остап закинув за плечі свій шкільний ранець і важко зітхнувши, сказав:

- Мамо, я пішов.

- А що ти так невесело це сказав. - поцікавилася в Остапа його мати Оксана.

- Того, що не хочу я до школи йти.

- А що таке. Ображають тебе там чи що?

- Хай тільки спробують! Заявив Остап.

- А чого ж тоді не хочеш?

- Тому, що в ній не по-нашому кажуть. Я нічого в ній не розумію!

- Так ти ж у ній лише кілька місяців навчаєшся. Через рік усе розумітимеш. Навіть нашу промову забудеш.

- Не забуду, - рішуче запевнив мати Остап, - ми з хлопцями тільки по-нашому... домовилися говорити. Не хочу тут жити.

Я додому хочу.

- Мені також знаєш, як додому хочеться.

-Ну так давай. Прямо зараз і поїдемо!

Оксана поправила вихрясте волосся Остапа і сказав:

-Прямо зараз. Не вийде.

- Чому?

- Того, що у нас валіз немає. Усміхнулася Оксана.

- А ми без валіз!

- Без валізи не можна, - сказала Оксана, - нас з тобою без них у літак не пустять.

- То ти купи. Наказним тоном сказав Остап.

- Ось грошей зароблю і одразу куплю. Ну, все йди, Остапчику, бо запізнишся.

- А ти?

— Що я? Здивувалася Оксана.

- До школи мене проводиш?

- Ой, не можу синку. За мною зараз машина з моєї роботи приїде. Ти вже сам. Тут же недалеко.

– Нам, якщо нас автобус не щастить, лише з батьками можна ходити. Потрапить мені і тобі від учительки.

– Знаю. Знаю, - зітхнула Оксана, - ти їй... вчительці... скажи, що я з тобою до школи йшла, а до воріт ти вже один увійшов.

- Ой, мамко! - Похитав головою Остап, - ти ось кажеш, що брехати не можна, а сама обманюєш.

- Буває, синку, - винувато посміхнулася Оксана, - що й обдурити не гріх. Мені роботу втрачати не хочеться.

- Робота виходить тобі дорожче за мене?

Син серйозним недитячим поглядом глянув на матір.

- Що ти таке кажеш, - сплеснула руками Оксана, - ти ж найдорожче, що я маю на світі. Що ти, синочку, що ти. Бог із нею з цією роботою. Пішли, я тебе проведу і твій ранець понесу.

- Не треба, - Остап відвів материнську руку від свого шкільного ранця, - я сам, а вчительці, якщо спитає, скажу, що ти захворіла. Ну я пішов.

- Дай я тебе на доріжку поцілую.

- Не треба, мамо, не люблю я цілуватися. Від цього мокрим стаєш.

Остап вдягнув на вихрасту голову шапку.

- Ну, дай хоч обійму.

- Ну, обійми.

Оксана міцно притиснула сина.

- Ти так мене задавиш, відпусти.

- А ти, синку, - поцікавилася Оксана, - мене любиш?

- Звичайно. Ти ж у мене найкрасивіша, найдобріша і найдобріша.

— Ну, дякую тобі, Остапчику, за ці слова. Вік їх не забуду.

- Ну, я все пішов!

- Іди. Іди, синку, йди з Богом. Я тебе після школи обов'язково зустріну.

Співробітник опозиційної радіостанції «Іній» Микита Тихорецький їхав на важливе інтерв'ю з видатним політичним діячем. Співробітник прокручував у голові запитання, відповіді, дивився у дзеркало далекого вигляду і то посміхався, то хмурих брови, надавав голосу то наполегливість, а то м'якість. Крім того, про ще й думав про перспективи облаштування Прекрасної Росії майбутнього. Загалом був зайнятий чим завгодно -

тільки не своєю прямою шоферською справою:
стежити за дорогою, за роботою світлофорів,
знаками стоп і «зебрами» переходів. Глухий стукіт
повернув Микиту зі світу питань, відповідей,
усмішок, гримас, облаштування Росії майбутнього
насправді. Співробітник Інея обернувся і побачив на
дорозі тіло дитини.

- Це що я його збив?

Микита звернув у пустельний провулок і натиснув
на гальмо.

— Слухаю.

У салоні машини Микити зазвучав голос редактора
«Інея» Олексія Зінов'єва, а потім на екрані з'явилося
його трикутне обличчя.

- Олексій Віталійович – це я.

- Бачу, що ти, а чого в тебе пика така пісна. Ти не
надумайся з таким фейсом на інтерв'ю з'явитися.
Поверни на місце своє голлівудське обличчя, адже я

тебе не в останню чергу через нього і послав на це інтерв'ю.

- Буде тут обличчя.

- А що за голос такий загробний? Сталося що?

- Сталося.

– Ну?

- ....

- Ти чого мовчиш. Говори. У мене в часі обмаль.

- НП у мене.

-Сталося. НП. Тут тобі не телеграф. Грошей за слова не беруть. Давай швидко, докладно і по суті. Що сталося?

- Я пацана щойно збив.

Трикутне обличчя редактора Зінов'єва стало квадратним.

- На смерть.

— Не знаю, — відповів співробітник, я до нього не підходив.

- А пацан місцевий?

- Думаю, емігрант їх багато в цьому районі живе.

- Це добре.

- Що добре? Поцікавився співробітник Тихорецький.

— Що емігрант.

- Чому?

- Бо тому... Хтось бачив, що ти того пацана збив?

- Начебто немає. Відповів співробітник Інея.

- Добре.

- У вас зрозуміло все добре, - розгніваним голосом сказав співробітник, - а в мене все погано.

- У тебе ще теж поки що нічого поганого. Не тебе збили. Реготів редактор

- Олексію Віталійовичу, мені зараз не до жартів. Ви мені краще скажіть, що робити.

— Як що робити. На зустріч їхати. Я знаєш, скільки сил і бабок поклав, щоб досягти зустрічі з цією людиною. Зробити з ним інтерв'ю!

Від нього зараз залежить доля сотень, та що там сотень... тисяч наших хлопчиків, що мерзнуть у сирих та брудних окопах.

Тож давай тисни на газ. Тобі треба прибути вчасно. Твій співрозмовник, на відміну від нашого діда, запізнюватися не любить. Точний, як швейцарський годинник.

- Олексію Віталійовичу, що ви таке кажете, мені й так термін світить, а за ненадання допомоги та залишення місця аварії взагалі край!

-Ти й так уже покинув місце події. Так що давай, їдь.

- Олексію Віталійовичу, може мене можна кимось замінити. Як я в такому стані працюватиму?

- А ти зберися, - порадив редактор, - відкинься зайве. Потім навіть якби я мав кимось тебе замінити. Він все одно до місця зустрічі вчасно не доїде. Так, що їдь, Микито, а там розберемося. Хороших адвокатів підключимо. Я зі свого боку надаю твоїй сім'ї живу та активну допомогу. Ти ж знаєш наш гасло. Своїх не кидаємо. Їдь Нікіта. Їдь!

Співробітник Інея натиснув на газ і вчасно прибув до місця призначення. Інтерв'ю пройшло успішно. Своім голлівудським обличчям Микита розташував до себе співрозмовника і той пообіцяв забезпечити гідне життя «хлопчикам» вимушеним мерзнути в сирих і брудних окопах.

- Мені дуже шкода, мадам, - відповів лікар на запитання Оксани, "що з Остапом", - ми зробили все, що могли, але... на мій великий жаль. Розумієте, якби його доставили до шпиталю відразу після зіткнення з транспортним засобом, то результат наших зусиль був би іншим, але, на жаль, водій, що збив вашого сина, залишив місце аварії, не надавши першої допомоги. Якби він... Прийміть мої глибокі співчуття.

Остапа поховали на мальовничому міському цвинтарі. На прощальній церемонії було багато, включаючи представників міської влади, народу. Говорили про свою любов до загиблого, виражали біль втрати, згадували якісь випадки із життя.

- Не дрейф, Микито, - сказав редактор Зінов'єв на побаченні своєму підлеглому, - все буде в шоколаді. Адже захищатиме тебе найкращий адвокат. Він мене запевнив, що багато тобі не дадуть, а за рік-два вийдеш по удо. А як вийдеш будь то впевнений, ми тебе не залишимо. Адже ми своїх не забуваємо та не кидаємо.

Це сталося у ПНП

Той, на кого так довго чекали, з'явився. Він підійшов до подіуму. Обвів поросячими очима аудиторію і заговорив вищучим, як у свині голосом:

- Друзі мої, вибачте за запізнення. Був зайнятий. Неймовірно зайнятий.

- А не дарма його, - тихо промовила керуюча медициною, - Боров прозвали.

- Свиня він свинею, - скрививши рота, відповіла їй керуюча освітою, що сидить поруч, - а не борів.

- Я, щойно, - продовжив верещати той, на кого так довго чекали, - мав відео зв'язок із САМІМ.

- Знаємо ми цього САМОГО, - усміхнувся начальник охорони, - Нінку Безрозмірну.

- Говорять, що в нього, - шепнув йому на вухо начфін, - зараз Танька Червона у фаворитках.

- Говорять, що курей доять, а пішли, навіть титек не знайшли.

- Це ви до чого?

- А до того, що я краще знаю з ким і як.

- А ви що...

- Так Так. Іноді й тримаю на підтримку потрібного інтиму.

- Друзі мої, - звернувся до тих, що розмовляли той, на кого так довго чекали, - я вам не заважаю?

- Вибачте, тут робоче питання виникло.

- Вирішили?

- Так точно.

— Я можу продовжувати?

- Зрозуміло. Ще раз вибачте.

- Так ось, - продовжив той, на кого так довго чекали, - САМ просив мене знайти резерви.

- Для якої мети? Поцікавився військком.

- Мета в нас одна, - впевнено відповів той, на кого так довго чекали, - але постійно змінює. СВО!

-Так ми ж для цієї мети, як би вже все, що можна було, знайшли. Людей, яких могли і не могли, мобілізували, шкарпетки в'язали, труси шили, сітки маскувальні плели, пожертву з населення збирали.

- Дуже вірне доповнення, - блиснувши поросячими очима, сказав той, на кого так довго чекали, - це ваше ніби. Треба не як би, а як треба.

У мене, друзі мої, є ідея, і я хочу її обговорити з вами.

Щось волохатий гуркіт - шипляче вдарилося об стіну. Вставши на лапи, воно оглянуло приміщення. На довгій лаві, що тяглася вздовж стіни, сиділи різні коти. Під нею лежали недоглянуті пси. На підвіконні кучкувались голуби, що насупилися.

Двері приміщення знову відчинилися, і в неї влетіло щось страшно верещать. Воно теж вдарилося об стіну. Обтрусилося і спробувало схопитися на лаву.

- Куди лізеш? Чи не бачиш чи - що тут уже все зайнято!

- Сідайте біля мене. Запросив той, хто влетів першим.

- Дякую. Сказав той, хто прибув другим.

- Вас як звати?

- Хмиremo. А вас як кличуть?

- Шмарою.

— Зрозуміло.

— Що вам зрозуміло, що вам зрозуміло. Це я зараз Шмара, а раніше я Душею була. У мене господарі були. Паспорт з усіма щепленням був. Я сибірської породи, з пухнастою шерстю трьох кольорів, великими зеленими очима і темними колечками на ногах та спинці.

- Я теж, знаєте, не завжди Хмирем був. Мене так жителі району прозвали, коли я бомжувати став, а раніше, - Хмир важко зітхнув, - я Сметан Сметаничем був. Тому що мав біле благородне забарвлення, крайню вгодованість і перський родовід.

- Ми всі колись, - промовив з-під лави сиплим голос пес, - були. Я, наприклад, був ксолоітцкуінті.

- Чого? Чого? Що за циклі!

- Не що й чого, а найдавніша порода собак на планеті. Нас шанували, як священних, жерці ацтеків.

- І я теж вам не Шарик якийсь. Я доберман Ураган!

- І я блакитної крові. Це мене зараз ніяк не звуть, а раніше у мене шляхетна кличка Маркіз була. Моя рідня при європейських дворах живе, а мене здогадав чорт тут народитись!

- Ми теж вам не курки, - забурмотіли голуби, - ми породи срібних голубів. Наш вид ендемік Мадейри. Впізнати нас можна по сріблястих плямах на шиї та фіолетовому відливі на грудях.

Голуби замовкли, і в приміщення встановилася гнітюча тиша.

Тишу питанням порушила Шмара:

— А хто знає, де ми?

- Ми з вами, вибачте мій французький, - сказав одноокий кіт на прізвисько Пірат, - у глибокій Ж, а точніше в ПНП.

- А конкретніше можна? Попросила Шмара.

- Саме в душильні, де всіх нас для звітності з чистоти та благоустрою – придушать.

- Не розумію, як наше винищення вплине на чистоту та благоустрій? Запитав колишній Маркіз.

- На благоустрій та чистоту ніяк, а на преміальні комітетчики з очищення ще як. Ви знаєте, які вони башили за наші смерті. Ого-го!

Приміщення занурилося в тишу. Кожен малював у своїй уяві страшні картини.

- А я йому не повірив, - порушив паузу пес, який до цього не брав участі в розмові, - думав, що він маячня якась несе, а тепер розумію, що не марення це.

- Яка маячня, вибачте, не знаю вашого імені, про що ви? Поцікавилася Шмара.

- Коли то Громом звали, а тепер Барбосом кличуть. А марення ось яке. До нас у зграю іноді, відв'язатися, тобто відтягнутися, вдається пудель Фантік у нього господар якийсь крутий начальник. Так ось Фунтик цей мені розповів таке. Його господар, великий начальник у приватній розмові

повідомив свого товариша по чарці, що вийшов наказ всіх бездомних тварин відловити і відправити до ЗБД.

- Що то за абракадабра така? Поцікавився Хмир.

- Зона бойових дійств, - пояснив йому Гром-Барбос,

- ось що це таке. Зараз триває спецоперація, і керівництво шукає резерви щодо її проведення.

— А ми чим можемо допомогти? Поцікавився той, у кого зараз немає прізвиська, а колись називався Маркізом.

— Як. Як. А ось так. Потренують нас та відправлять на фронт. Там на нас повісять фугаси й уперед!

Зачекавши коротку паузу Грім — Барбос продовжив.

-Тепер мені зрозуміло, чому вони саме нас сюди закинули. Тому що ми всі породисті. Нас тренувати легше.

- Ну, це справді марення, - замуркотали голуби, - марення марення. Гаразд, собаки, кішки, але ми навіщо їм здалися.

- А потім і здалися, що ви породисті птахи, а не якісь там півні. У них із безпілотниками напружено. Ось ви за них і зійдете. Хазяїн Фантіка так і сказав. Були голуби бомжові, а вони стануть бомбові.

Усі знову замовкли. Через короткий час з лави зістрибнув кіт, зігнувся дугою і сказав:

- А я згоден іти. Я навіть і радий, що так буде, - і, не чекаючи питання «Чому», продовжив, - там хоч годуватимуть, а тут ходиш вічно голодний. Ні, як хочете, а я піду до цього «збуду» його комар.

- Вибачте вас як звати. Поцікавилася Шмара.

- Коли Мурзиком звали, а тепер ... Краще при дамах і не вимовляти.

- Послухайте, Мурзику, ви ж людей вб'єте.

- А вони мало нас повбивали. Мало мучили. Ось я їм і віддам борг.

- Ну, гаразд я б погодилася, якби ви мстилися тим, хто вас мучив, але це навіть не наші люди - це жителі зовсім іншої країни.

- Люди, люба моя, скрізь люди. Гірше тварини, ніж людина на цьому світі не знайти.

У помешкання знову повисла тиша. Кожен, як у тій пісні, думав про своє, про щось дороге.

Нарешті Шмара сказала:

- Я пропоную підняти бунт і вирватися звідси. Я вбивцею бути не хочу. Одна справа задушити мишу для харчування, зовсім інша - це вбити людину. Хто за мою пропозицію?

- Ми не проти. Погодилися собаки.

— Ми теж за. Підтримали їхнє рішення коти.

- Ну, якщо все за те й я, мабуть, не проти. Сказав кіт погоджувач.

- Тоді, - вийшовши на середину кімнати, сказала Шмара, - я пропоную стратегічний план. Як тільки відчиняться двері. Ви голуби налітаєте на працівника і клюєте його. Ви барбоси збиваєте його з ніг, ну, а далі діятимемо згідно з тактичною обстановкою.

- Ви прямо, як полководець. Стратегія, стратегія.

- Я у свій час, - пояснила Шамара, - у підвалі військкомату жила. Там дечому й навчилася.

— Зрозуміло.

- Якщо всі погоджуються, то тоді приготувалися до нападу.

Як тільки відчинилися вхідні двері. Голуби спалахнули з підвіконня, і голосно ляскаючи крилами, накинулися на працівника. Пси збили його з ніг і з оглушливим гавканням вискочили в коридор. За ними страшно шипучи, бурчачи, і м'якучи вилетіли коти. Усі, як один, кинулися на працівників жителі. Ті перелякалися до неприємності. Найсміливіші з них спробували придушити заколот. Однак пси швидко зупинили цей контрнаступ і найсміливіші з працівників ПНП змушені були сховатися в підсобці. У коридорах, сходах, службових кабінетах почався переполох.

Люди поховалися, хто, куди міг: до шаф, шаф, а начальник ПНП навіть примудрився влізти на люстру і став поганим голосом кричати з висоти:

- Відчиніть їм вхідні двері! Нехай тікають надвір! Благаю, відчиніть двері! Поки вони нас усіх не погризли.

Хтось виконав цю, чи то команду, чи то прохання широко відчинив вхідні двері і повсталі тварини вибігли на волю. Свобода була поглинута вечірнім сутінком. На небі палав повний місяць і блищала незрівнянна Венера.

Слеза

Місто, в якому розташувався Зоопарк, було великим, але не мегаполісом, звичайно, не таким, як Ріо-де-Жанейро, де давно вже ніхто не ходить у білих штанах, а надіває на себе все, що забажає. Однак місто було непоганим, оскільки в невеликому місті відкривати зоопарк дорожче. Такий дорогий заклад, через відсутність (де його взяти в невеликому місті) відвідувачів, швидко з'їв би весь міський бюджет.

У зоопарку жили могутні слони, величні леви, граціозні олені, захоплюючі леопарди, виразний

карий ведмідь. Також була галаслива компанія різноманітних макак, шимпанзе, гіббонів та інших близьких родичів відвідувачів зоопарку.

У водних вольєрах жили яскраві швидкі рибки і якась дивна створіння без назви і класифікації у тваринному світі. Всі вони, від крота до створіння без класифікації, знаходилися під постійним наглядом і забезпечувалися їжею. Хоча, чесно кажучи, левам м'яса не докладали.

Улюбленцем зоопарку, як для відвідувачів, так і для працівників, був не рожевий слон, не білий тигр, не руда макака, а ніловий крокодил. Він мав темно-сірий колір, а живіт і боки були жовто-блакитними. Розміри крокодила були настільки вражаючими, що, якщо б на місцевих дорогах з'явився Тираннозавр рекс, найжахливіший з динозаврів, він би розірвав його, як щеня грілку.

Крокодил, незважаючи на свої лячні розміри, був добрим і м'яким. Неможливо було дивитись без сльози в захопленні, як він проливає сльози над бідними створіннями, яких працівники зоопарку принесли йому на обід. За ці сльози крокодила називали "Слезою".

Загалом, крокодил Слезі жив собі і насолоджувався спокійним життям, але раптово настали зміни. Влада в місті змінилася. На дверях кабінета директора з'явилась нова напис: "Дир. Путінічев Вольдемар Володимирович".

Путінічев зірвав і підступився ногами жовто-блакитний прапор, а на його місце підняли новий триколовий. Ну, підняли і підняли. Для тварин прапори це лише орієнтири, нічого більше.

Найгидкіше у новій владі було те, що раптово змінився раціон і ставлення працівників. Замість смачного обіду Слезі почали приносити якісь підливки, від яких хотілося не плакати, а ридати горючими сльозами.

"Чому ми крокодилу тухлятину носимо?" - запитав колабораціоніст Апанас. - "Раніше ми давали йому тільки свіжу їжу. Він проливав такі сльози. Всі відвідувачі сходились подивитись."

"Затягнуто з нами ситуація з берлом," - відповів йому схожий на крису директор Путіничев. - "Всі продукти йдуть на будівництво нового світу."

"Але я якось не бачу..."

"Ти ширше дивись, глибше," - перебив директор Апанаса. - "Не з тісним поглядом. Не крокодиловими очима. Крокодил що? Сьогодні хижак, а завтра дорогоцінне м'ясо і дорогі черевики. Зрозумів?"

"Так-с, це типу... так," - пробурмотів Апанас.

Робітник Петров, який приїхав разом з В.В. Путіничевим, почувши пасаж про те, що крокодил - це дороге взуття і делікатесне м'ясо, негайно почав замислюватись над планами перетворити Слезу на напівфабрикат.

Так, розумієш, партнере, - говорив він, нахиляючи свою тонку склизьку фігуру, схожу на змію, до вбивства Слези, - з одного кроку ми заробимо такі гроші, які навіть нафтова свердловина за рік не видобуде.

А якщо помітять? - запитав Петров.

Хто тебе помітить? Хто тобі, дідьку, горілий потрібен. А якщо щось, ми всі на терористів списуватимемо. Кажемо, приїхали і знищили крока. Майдануті, що з них візьмеш.

Петров привів залізний довід до реалізації плану "Слеза".

Ну, добре. Тільки гроші ділимо порівну.

Та ти що. Так я ж... Ну ти ж... серйозно.

А коли будемо втікати?

Так у першу дощову ніч і підемо втікати.

Чому дощову?

Тому що вода змиватиме сліди і докази, розумієш?
Якщо хочеш зробити ідеальне вбивство, додай води.

Тут, я чув, дощі рідко бувають. Тут же південь.

Але бувають, - підморгнув Петров загадково, - коли
настане потрібна ніч, ми відразу розпочнемо
операцію "Слеза".

А чому "Слеза"? - поцікавився склизький і тонкий
Іванов.

А ти ж не в курсі?

Поясни.

"Слеза" - це кличка крока.

Вперше чую.

Ну, так звичайно, що тобі сьогодні вдалося!

Що це означає?

Нове знання отримав. Знання - це сила, партнере!

Яка сила?

Слухай, ти, чому ти мені своїми питаннями голову виносиш. Якби ти знаходився перед Брокгаузом і Ефроном енциклопедичним словником.

Що? Що?

Що, що. За спиною, - серйозно розлютився Петров, - тобі не жарко?

Ну, так би одразу й сказав.

З реалізації операції "Слеза" почали негайно. У складі знарядь злочинці викрали міцні мотузки, сталеві гаки та гострі мисливські ножі. Але в рокову ніч, коли все було готово до вбивства і розчленування туші, раптово розпочалися потоки небесні, які спливали разом, змиваючи все на

своєму шляху. Могутня стихія охопила землю, жорстоко заливаючи її. Потонули трепетні олені, задихнулися свирепі леви, пішли на дно тигри та гієни, втопилися макаки, гіббони, а також невідоме і некласифіковане створіння в тваринному світі також зникло з лиця землі. Але пройшло деякий час, і спекотне південне сонце зробило свою справу. Вода, яка здавалася безкрайньою і нескінченною, почала повільно відступати, але на місці колишніх пасовищ і сільськогосподарських полів утворилися озера і ставки.

Одного вечора, за рюмкою коньяку, представник нової влади Захар Євсейович Западловський розповів своїм товаришам наступне.

Слухайте, хлопці, тільки між нами. Щоб ви нікому не розказували нічого. Бо якщо щось станеться... мене зобов'язали підписати зобов'язання про збереження таємниці. У короткій формі, американці вивели чудовисько морське. Зовні схоже на крокодила, але за розміром чистий примат.

Не примат, - зупинив Западловського один з слухачів, - а птеродактиль. І це птах, а не крокодил.

Може й птах, - погодився Захар Євсейович, - не відомо, що американці вивели в своїх лабораторіях. Комари та клопи, клональні, кусали нас. Тепер вивели це чудовисько. І ця сволота жере тільки наших. На націоналістів навіть не дивиться.

Неможливо? Заперечував представник влади.

Ось яка кривда. Ми їх вночі прив'язували до крюка, а ранком приходимо живі й здорові, а нашого залишили, так він його з'їв разом з гудзиками та черевиками. Ось таке чудовисько вивели американці.

Це не чудовисько, а крокодил Слеза. Після того, як його з зоопарку змив, він живе в новому озері.

Якщо він тупий крокодил, то чому він жере тільки наших?

Мстить, мабуть. За те, що йому забрали тепле місце. Ти ж теж мстив.

Може й мстив би, але я людина, а він звір, звідки він знає, хто його?

В нього ж є мозок. Отже, він має свідомість. А як є свідомість, то є розуміння, хто свій, а хто чужий.

Тишина огорнула простір, мов занавіс, приховуючи думки кожного у своєму світі. В тиші витівало невідоме, таємне і чудовисько-птеродактиль, яке називали Слеза.

Орієнтир

Біля дому мого сусіда Дениса Ганьона виростали, прошедший час говорить сам за себе, дві берези.

Їхні стовбури, схожі на білі колони, дивилися на світ з неврозмінним спокоєм. Під їхнім тінню, влітку, утворювалась м'яка палітра півтіні та світла, вносячи в нетривожний світ спокій та заспокоєння. У зачаровуючому шепоті їхніх листків ховалась загадкова мелодія. При світлі місяця, берези перетворювалися на мерехтливих фей, оточених світяться покривалами. Їхня витонченість та блиск створювали чарівну атмосферу, закликаючи прохожого заглянути в секретні куточки природи.

Коли я переїхав у цей район і познайомився з Денисом, то після розмов про погоду, поцікавився:

Ви посадили ці берези?

Ні. Я купив цей будинок уже з ними, а посадив їх попередній власник російський емігрант першої хвилі господинь Петров.

Гарні дерева, - погладивши гладенький стовбур, сказав я, - вони служать для мене орієнтиром, якщо я комусь поясню адресу, то, обов'язково, додаю біля будинку дві берези.

Мені вони теж подобаються. Ви знаєте, коли я купив цей будинок і почав його перебудовувати, то будівельники радили мені, у цілях економії грошових коштів, викорчувати дерева, але я відмовився.

Чому?

По-перше, це були невеликі, для мене, гроші, а по-друге, і саме головне, як можна викорчувати такі захопливі дерева. Пиляти чужі: спогади, радість, любов, ніжність, захват, тугу, меланхолію.

Пройшли роки. Берези росли непомітно, а ми з Денисом стрімко старіли. Одного разу біля двох берез я побачив табличку з написом "For Sale".

Денис пояснив це так:

Діти роз'їхалися, дружина померла, так для чого мені самому такий великий будинок?!

Відцвіло яскраво зелене літо. Вигоріла пурпуровим золотом осінь. Не баченним у попередні роки снігопадом закінчилась зима, а ранньою весною сталися кореневі зміни. Берези були викорчовані, а їх місце зайняли кущі калини. Старовинний будинок Дениса розірушили до самого основи, а на його місці звели сучасний котедж.

Якось вранці проходячи повз новий будинок, я побачив чоловіка, який стриг траву:

Доброго дня. Я чув, що ви розмовляєте по-руськи - це так? Запитав я.

Так, говорю. Хоча і не хочу.

Чому?

Тому що я з України.

Зрозуміло. Мене звуть...

Я назвав своє ім'я.

А мене Петро.

Дуже приємно. Якщо вам, Петро, знадобиться якась допомога, не соромтеся звертатися.

На прощання я не стримався, хоча і не хотів обговорювати цю тему, і сказав:

А шкода, що берези викорчували.

Берези!

Він вимовив це слово так, що стало зрозуміло, зараз наступить гнівний монолог, і я не помилився:

Матрьошки. Балалайки. Ватники. Самовар. Водка. Пельмені. Я не хочу бачити навколо себе нічого російського!

Зрозуміло, але берези тут при чому?

А те, що береза - російське дерево.

Чому російське? - здивувався я, - нещодавно мій знайомий посадив березу біля свого будинку. Хоча він і не росіянин.

Я також посаджу, - заверив мене Петро, - але тільки у тому випадку, якщо на ній повісять...

Далі йшло неодушевлене іменник, середнього роду, другого відмінка.

На цій оптимістичній ноті ми розійшлися.

І все-таки мені шкода викорчованих берез, але поступово я починаю звикати і до кущів калини.

Тепер, коли я комусь пояснюю, де я живу, я називаю новий орієнтир: "Біля будинку з калиною".

Самовар без крана

Оперувати? Почісуючи щетину, перепитав Смірнов у начальника госпіталю, полковника Гаврилова. -

Ти пропонуєш медикаментозне рішення?

Протираючи окуляри підолом халата, поцікавився полковник. - Я пропоную залишити його в спокої. -

У якому змісті? Полковник щелкнув запальничкою.

- Дати йому померти. Хірург надів окуляри на

перенісся довгого носа. - А ти, взагалі, складав

клятву Гіппократа? Спитав полковник, випускаючи

кільце тютюнового диму. - Складав. - І що там

сказано? - Клятва Гіппократа є з етичним кодексом,

- монотонним голосом почав хірург, - який

уособлює принципи медичної етики. Лікарі та

медичні працівники, що приймають цю клятву,

обіцяють дотримуватися певних етичних та

професійних стандартів у своїй практиці. - Це

матчасть, - перебив його полковник, - а її ключова

ідея містить у собі обов'язки збереження життя

хворого. Збереження життя, а ти пропонуєш його

вбити. - Цього я не кажу, - рішуче спростував

Смірнов версію полковника, - я пропоную дати

йому безболісно померти. Подивіться на нього.

Йому ж усі кінцівки потрібно ампутувати плюс

геніталії. Це як самовар без кришки. А йому всього

лише двадцять з капелькою. Як, скажіть, на милість

йому з такими даними жити? - Це не медичне питання, - видихнув дим у обличчя хірурга, відповів Гаврилов, - це звітність. Чим менше дві сотих, тим більше преміальні. Розумієш? А раз розумієш, то вперед і з піснею виконувати наказ. - А це наказ? - Наказ. І запам'ятай, якщо він помре, то я буду розглядати це як умисне вбивство. Полковник розвернувся і пішов у свій кабінет. Через день хірург Смірнов підійшов до ліжка, на якому лежав пацієнт. - Вітаю, солдате, - вітався хірург Смірнов, - я не зрозумів. Ти плачеш, що чи що? - А що мені танцювати. Так у мене не чим. - Ну, слізьми все одно не допоможеш. Як тебе звуть, воїн? - Вадик. - Вадим, отже? - Ага. - А прізвище твоє? - Перепёлкин. - Що серйозно, отже? - А вам що, не сподобалося? - Так, ні, круте прізвище. А скільки тобі років? - Двадцять два! - Двадцять два, - захопився Смірнов, - вся життя попереду. - Так, як без ніг рук і причиндалів - це життя? - Жити, Вадик, можна і без цього, - посміхнувся хірург, - знаєш, як сказав філософ. Я мислю - значить існую. - Мислями дім не побудуєш, і дітей не зробиш. Краще б ви мене, як kota шорсткого, усипили. - Не міг, воїн, я цього зробити, - зітхнувши, відповів Смірнов, - навіть якби й хотів. Я складав клятву Гіппократа. Плюс наказ... - Ну, як у нас тут справи? Поцікавився підійшовши до ліжка пораненого полковник Гаврилов. - Нормальні справи, - товариш

полковник відповів Смірнов, - операція пройшла успішно. Рани затягуються. Тільки ось думки у воїна. Прямо кажучи, песимістичні. - Песимістичні? А ти їх, - Гаврилов, подивився на бирку з ПБ, - Вадим, гони геть з голови до чорта материни! І продовжуй рухатися вперед, якби на погані думки надіта броня, і кидай їх у минуле, де вони не зможуть турбувати тебе. Здоров'я тобі і яскравих, позитивних моментів попереду, герою! Полковник простягнув руку пораненому, але, згадавши, що вони відсутні у нього, потиснув свої долоні.

Вадима виписали з лікарні і поїздом відправили в рідний Загорськ.

Начальник Загорського військового комісаріату, підполковник Свиридов, вислухавши Вадима, заявив:

З такими думками тобі до психолога... як би...потрібно, але оскільки ти зовсім не в формі, то він... як би... сам до тебе на дім прибуде.

На наступного ранку до дверей квартири постукати:

-Тут живе Вадим Перепелкін?

- А хто ви? Поцікавилася відкривша двері худорлява жінка.

Андрій Разумовський, психолог, - представився чоловік, зовнішність якого нагадувала маленького чорта зі старовинного табачного банку.

- Здравствуйте. Здравствуйте. Проходьте. Ось сюди, будь ласка.

Віра Павлівна, мати Вадима, вказала на двері. Психолог увійшов у спальню, сів на стілець біля ліжка, на якому лежав Вадим, і театрально закинувши ногу на ногу поцікавився:

- Як поживаєш, Вадим?

- А він не хоче жити. Витираючи носовиком сльози, відповіла за сина мати.

- А чому так?

Життя вже безглуздий карусель, а для самовара, та ще й без кришки, взагалі цирк без парашютиста. Відповів Вадим.

- Що це за самовар без кришки. Здивованим голосом запитав психолог.

Ну, це типу чувак без рук і ніг і без членів. Так мене в лікарні кликали.

Віра Павлівна розплакалася.

Психолог підвівся зі стільця, обійняв Веру Павлівну за плечі.

- А чи не заварите ви нам, мамаша, чайку.

- Заварю. Заварю, - завершила Віра Павлівна, - і варення з чорної смородини принесу.

- Я розумію, Андрій, - сідаючи на стілець, сказав психолог Разумовський, - що зараз у тебе не ладиться. Але в кожній ситуації можна знайти свою штуку.

- Ну, і що за штука?

- Ти книжку про війну напиши. Новим Островським станеш. В курсі про такого?

- Ну, типу в курсі. Тільки він сліпий був, але з руками, а я без. Як же я писати буду?

- А ти не пиши, ти розповідай, - порадив психолог, - заведи собі ютуб канал і винось туди історію свого життя. Ти знаєш, скільки підписників зібереш. Скільки грошей через це насиплеш? Ти за них класні протези купиш. Зараз протези такі круті, що натуральні їм конкретно завидують.

-

-Хто ти у нас такий? Поцікавився начальник Загорського ФСБ полковник Федоров П.І.

- Майоров Назаров, товариш полковник. Відповів йому чоловік, який нагадував ведмедя, тільки що прокинувшогося після зимового сну.
  - А чим ти займаєшся, Назаров, майор? Гострі, ніби леза, смердячи майора.
  - Можна присісти, тол...ва...р...щ, пол... ковник.
  - Ну, сідай, коли не стоїть. Так чим ти у нас займаєшся?
  - Моніторингом соціальних мереж. Назаров витер пітливе чоло.
  - І як ти цим займаєшся?
  - Мовляв нормально.
  - Не, ви на нього лише подивіться, - воскликнув полковник, - ворог під носом вкопався, а він мені заявляє, що нормально.
  - Що за ворог, товариш полковник? Тремтячим голосом поцікавився Назаров.
- Перепелкін Вадим. Ось хто. Ворожина відкрив канал на ютубі, через який чорнить нашу армію. Щоб протягом 24 годин цей канал був закритий.
- Зрозумів, то...вр...щ, пол... ці...ник. Закриємо, не ва... а прос, а з цим Перепелкін чого робити?
  - Позбавити його можливості говорити.
  - Фігурально або натурально.

- А ти як думаєш?

На наступний день прибула швидка допомога до Вадима і забрала його на додаткове обстеження. На запитання Віри Павлівни:

- Чому Вадим не розмовляє?

Лікар відповів:

- Справа в тому, що ми виявили пухлину на його голосових зв'язках. Тому для порятунку його життя була проведена ларингектомія.

- Ну, як у тебе з Перепелкіним? Поцікавився полковник у майора Назарова. Майор витер піт з лоба:

- Говорити не може, але пише.

- Чим він пише, якщо він без рук?

- Він не просто пише. Він, мов дятел, стукає! Уявляєте, прикріпив до лоба паличку і барабанить нею по клавіатурі, так швидко...

- А що він барабанить?

- Книжку про війну, в якій знову чорнить нашу армію. Навіть не знаю, що робити.

- Ви подивіться на нього. Не знає, а за що ти зарплату отримуєш, знаєш?

Майор витер піт з лоба.

- А я скажу тобі, що робити, - полковник направив на майора свій ворожий погляд, - цього барабанщика дятла потрібно утихомирити протягом 24 годин. Зрозумів?

- А ка... а..к.. ?

- А ти подумай як? Підтримай свої нейрони.

- Дорога Віро Павлівно, прийміть наші найщиріші співчуття, - сказав пожавши руку плачучій матері Вадима лікар, - ми зробили все, що могли, але, на жаль, смерть виявилася сильнішою.

У ніжному світлі місяця, під ковдрою ночі, лежить могила, обвита тонким туманом, мов ласкавим доторком вічності. Тіні дерев, затоплені напівтьмі, танцюють навколо, мов невидимі сторожі, охороняючи спокій несповнившогося Островського.

Консерви

Головна визначна пам'ятка провінційного міста Мочегорська - це старий, обветшалий будинок у

стилі російського бароко. З його вікон, оповитих димкою минулого, відкривається чудовий вид на безкрайню зелену рощу.

Що ж розміщується в цій пам'ятці архітектури? Музей образотворчого мистецтва? Картинна галерея мочегорських художників? Крайовий драматичний театр? Культурно-просвітницький заклад? Анітрохи! Тут розташований невеликий м'ясокомбінат, де кулінарне мистецтво перетворює сирі шматки м'яса на м'ясні консерви преміум-класу для домашніх тварин.

Засновником цього комбінату був Петро Іванович Дрочнєв. Після його раптової кончини виробництвом став керувати його син Леонід Петрович Мокропопов. Він змінив неблагозвучне прізвище батька на більш нейтральне материнське прізвище.

Леонід Петрович Мокропопов - чоловік середнього зросту, худорлявий, з сутулою спиною. У нього бліде обличчя з глибокими зморшками та проникливими карими очима. Рідкісні сиві волосся зачесані назад. Він носить окуляри в роговій оправі, строгий костюм, краватку та начищені до блиску черевики.

На відміну від багатьох бізнесменів, Леонід Петрович воліє приймати важливі рішення, прогулюючись по цехах комбінату, ніби черпаючи

натхнення в енергії виробництва. Він славиться своєю здатністю побачити потенціал у повсякденних речах, часто перетворюючи старі методи на нові можливості, що робить його комбінат конкурентоспроможним на ринку.

Валентин Іванович Алмазов, чоловік з благозвучним прізвищем, високий і стрункий, з витонченими рисами обличчя. Його глибокі сині очі сяють, немов діаманти на сонці. Каштанове волосся завжди акуратно укладене, створюючи враження ідеального порядку.

Одяг Алмазова завжди бездоганний: він воліє стильні костюми та сорочки високої якості. Взуття завжди сяє чистотою, ніби він щойно вийшов з магазину.

Окрім привабливої зовнішності, у Алмазова є незвичайна звичка: він завжди носить з собою кишеньковий ніж, яким розкриває пакети з м'ясом, що постачаються ним на крайові м'ясокомбінати. У роботі він організований і відповідальний, суворо дотримується графіка поставок і дотримується домовлених термінів.

- Доброго дня, Леоніде Петровичу! - Алмазов широко посміхнувся, продемонструвавши Мокропопову рівний ряд своїх зубів.

- Здравствуйте, Валентине Івановичу, радий бачити, що ваша чарівна посмішка не потьмяніла. Вона, як і раніше, здатна затьмарити сяйво діамантів.

- Ах, Леоніде Петровичу, ви як завжди галантні! Ваші компліменти ллються, як шампанське.

- Шампанське, говорите? Що ж, сподіваюся, ваш товар виявиться не менш ігристим, ніж ваш настрій.

- О, Леоніде Петровичу, не сумнівайтеся! Сьогодні я приготував для вас справжній м'ясний феєрверк! Переконайтеся самі!

Алмазов театралью вказав на гору чорних пакетів.

- Ну, показуйте, - блиснувши очима, сказав Мокропопов.

Валентин Іванович вийняв з бічної кишені свій ніж і розрізав один з пакетів.

- Як вам це, наприклад? А ось це? І ось це? - він почав май

- А ось це? - Алмазов витягнув з пакета тщедушне тіло, що ледь визирало з чорного пакета. - Власним тілом на дзот ліг!

- Як же він ліг, якщо на ньому немає жодного кульового отвору на бушлаті?! - вигукнув Мокропопов.

- А йому новий одягли, - парирував Алмазов. -
Хочете, зніму... самі побачите. Тіло діряве, як
решето. Іванов його прізвище, а на Іванових вся
Росія стоїть! А ось цей хлопчина кулеметним
вогнем цілу роту уклав.

- Такий тільки своїх може укласти, - оглянувши
товар досвідченим поглядом, процідив Леонід
Петрович. - Одна пика чого варта. І потім попахує
цей ваш кулеметник не першою свіжістю.

- А вам яка різниця, чим він пахне? Я б ще зрозумів,
якби ці консерви призначалися людям, а то ж
тваринам. Собакам там, котам - їм і так зійде.

- Нашим може й зійде, але ж я ж піндським псам
консерви продаю. Не дай Бог отруяться - я на одні
штрафи працювати буду.

- Яких піндських? - здивувався Алмазов. - У нас же
з ними санкції!

- А я не напрямую їм продаю, а через посередників.

- Ну, добре, за цього ціну скину.

- Да, справа не в ньому. Вони у вас вже всі
пованивають, а ось цього вже й черви поїли. Сто
п'ятдесят за кіло красная їм ціна.

- Да яка ж це красная, - здивувався Алмазов, -
издевка якась, а не ціна. Да я цей товар під кулями
збирав, під "Хаймерсами", життям ризикував!

Мокропопов скривився:

- Ось тільки не треба мені тут героя з себе зображати. Я прекрасно знаю, що вам м'ясо похоронна команда постачає, а ви їм за голову скільки платите? Вам сказати?

- Кирюшка, - звернувся Алмазов до свого шофера, - вантаж товар назад в рефрижератор. Ми його Вагінову відвеземо. Він правильну ціну дасть. Вантаж...

- То вантаж, то вивантажуй, - заворчав невдоволено Кирюшка. - Ми з вами тільки на розвантаження домовлялися,... а тут...

- Вантаж, - різко обірвав Кирюшку Алмазов. - я оплачу.

- Ну, якщо тільки оплатите, - сказав Кирюшка, схопивши руками чорний пакет. - Тоді ладно. Можна й назад завантажити.

- Погодьте, погодьте, - зупинив Валентина Івановича Мокропопов, - не потрібно нічого вантажити і заводитися не треба. Ви ж не мотор... в самому ділі. Беру по двісті тридцять. Ну, по руках?

Леонід Петрович протягнув Валентину Івановичу свою широку, міцну долоню.

- Ось дивлюся я на вас, Леоніде Петровичу, - сказав Алмазов, дивлячись на протягнуту до нього руку

Мокропопова, - і хайку ви сочиняєте, і аквареллю малюєте, і бісером вишиваєте, і в кулінарії ви ас, і другий закон термодинаміки знаєте, і фігурне мило колекціонуєте...

І при цьому торгуєтеся так, що сил ніяких немає і прямо уши в'януть, чеснослово. Ладно, так і бути, уговорили... по руках. Але тільки готівкою, і не дерев'яними.

Алмазов міцно стиснув долоню Леоніда Петровича.

- Ок, - пробурмотів господар м'ясокомбінату, дуючи на травмовану рукостисканням долоню.

Алмазов попрямував до свого кольору вороного крила "Бентлі", сів за кермо, недбало кинув на сидіння пакет з грошима.

Через кілька хвилин машина вже мчала по міській вулиці, залишаючи за собою шлейф дорожнього пилу.

Вже скоро на комбінаті запрацювали м'ясорубки, безстрашно перемальовують тіла полеглих героїв в м'ясний фарш. Аромат свіжого м'яса, змішаний з нотками сірководню з сусіднього хімічного заводу, витає над цехом, створюючи запаморочливий букет.

На наступний ранок до складу під'їхала величезна фура. Грузчики, підганяні бригадиром:

- Давай, шевелитесь! Не лінуйся!

Швидко і спритно прийнялися завантажувати в фургон ящики з консервами "Fluffy Fest", що в перекладі на українську мову означає "Пухнастий праздник".

Вже скоро фургон був завантажений і помчав вдаль, залишаючи за собою шлейф пилу і гіркий запах вихлопних газів.

М'ясоїди

Іван Іванович сидів у своєму московському офісі та переглядав відеоролики. М'ясницький називає це: "передернути передачу", "протерти бабуїна", "ломанути пончика"...

- На піку "сольного номера" розітнувся телефонний дзвінок:

- Що тобі, Дарина? - роздратованим тоном запитав Іван Іванович.

- До вас відвідувачі, - відповіла секретарка М'ясницького, - пускати?

- Ок, хай заходять.

М'ясницький застібнув брючний гудзик.

До кабінету зайшли двоє: один високий, другий маленький.

- Доброго дня, панове, - привітався з візитами господар офісу, - проходите, присаживайтесь.

Гості сіли на вказані їм м'які стільці.

- Мене Іван Іванович звати, а до вас... як мені звертатися?

- Паша, - сказав, піднімаючись зі стільця маленький чоловік.

- Саша, - представився, не відриваючи свого заду від стільця високий чоловік.

- Чим можу служити?

- У вас, - оглядаючи простір навколо себе почав Паша, - за словами нашого приятеля Костянтина Знаменського. Знаєте такого?

Іван Іванович кивнув головою.

- Турагентство екстремального характеру, - продовжив свою промову Паша. - Це так?

- Саме так, - погодився з Пашею М'ясницький, - ми організовуємо сафарі в екваторіальній Африці, сходження на схили Гімалаїв...

- Ні, - обірвав М'ясницького Саша, - нас цікавить інше.

- Що конкретно?

- Ми хочемо проїхатися маршрутом, який ваша фірма організувала Костянтину Знаменському.

- А так ви від Кості, - вигукнув М'ясницький, - він мені дзвонив щодо вас. Дуже. Вельми радий. А він вам назвав вартість трипу?

- Ні, сказав, що ви все нам все роз'ясните на місці. Ось ми й прийшли за роз'ясненнями.

- Ну, що ж, я розтлумачу. Я поясню, - Іван Іванович простягнув візитерам брошуру, - бачите, ціна трипу залежить від багатьох обставин: від місця, куди ви захочете поїхати. Артемівськ - одна ціна, Бахмут - інша, Піньки, Драчи, Уткоозерськ - третя. Крім того, залежить, яким способом ви будете полювати: самі - одна ціна, з нашими помічниками - інша. Якщо будете вживати м'ясо вже вбитого воїна - то одна ціна, якщо кабана - то інша.

- Ні, ми не любимо м'ясо з трупним запахом, - скривив фізіономію Паша. - Ми воліємо свіже м'ясо, бажано хороброго воїна.

- Розумію, - посміхнувся М'ясницький, - з'їдене серце хороброго...

- Ні, - зупинив мову Івана Івановича Саша, - просто м'ясо людини, яка прийняла смерть, не боячись її, має специфічний присмак.

- Зрозуміло. Тоді наступне питання. Ви на місці будете готувати м'ясо. Я питаю для того, щоб ми організували кухню, або заберете його з собою?

- Частину там, - сказав Паша.

- Частину заберемо з собою, - продовжив Саша.

-Я повинен вам надати зброю, - Іван Іванович зробив коротку паузу і продовжив. - У мене в арсеналі: АК-47, М-16, TAR-21. Або ви будете користуватися своїм?

- Своїм.

- Яким транспортом віддаєте перевагу добиратися до місця призначення? - Задав чергове питання Іван Іванович.

- А який ви пропонуєте?

- На ваш вибір: літак, вертоліт, танк, БТР, броньований автомобіль.

Саша і Паша порадилися і зупинилися на БТРі.

Через два дні Саша і Паша прибули до місця полювання. У лісосмузі вони завалили м'ясистого російського піхотинця. У степовому яру їх здобиччю став худий оточений танкіст. Ціх вони з'їли одразу, а вирізку офіцера-артилериста, якого вони підстрелили з допомогою (наданої фірмою М'ясницького) снайперської гвинтівки МЦ-116М, забрали з собою.

Сім'ї з'їдених Пашею і Сашею воїнів отримали похоронки, в яких значилося: "Пропав без вести". Знайомі лякали їх, що пропавшим без вести виплати не належать.

Однак вони виявилися неправі. Хоча ні, краще сказати, вони виявилися неправі лише наполовину. Матерям танкіста, піхотинця і дружині офіцера-артилериста, з урахуванням всіх обставин того, що сталося, дісталася 50%-на виплата грошового довольствия.